

SLOVENSKI NAROD.

»Kajna vsa« dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograde dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem doma za vse leto 14 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterstopne peti-vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pesemne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

Še enkrat Wahrmondova afera.

Wahrmondova zadeva, ki v prvotnem svojem stadiju ni imela posebnega političnega pomena, se je po zaslugi klerikalnega časopisja, zlasti pa po krivdi papeževskega nuncija Granita di Belmonte, razvila v velepolitično afero, ki je potisnila momentano v ozadje skoro vsa druga politična vprašanja.

Vest, da se je predrznil papežev nuncij poseči v tok notranje avstrijske politike, da bi se pokorila željam ultramontanstva in volji papeževske kurije, je vzbudila v vsi svobodnomiselni javnosti največje ogorčenje in izzvala v vseh svobodnomiselnih krogih najodločnejši odpor proti poskusni vpreči avstrijsko naučno upravo pred telige klerikalne politike.

Granito di Belmonte sam in klerikalci pač niso pričakovali, da bi na tihem uprizorjena akcija, da se od strani Wahrmonda s stolice kanonskega prava na inomoškem vseučilišču, imela tako resne in dalekosežne posledice.

Granito di Belmonte je bil brez dvoma mnenja, da njegova intervencija pri ministru zunanjih del baronu Aehrenthalu ne bo prišla na dan, da bo ostala javnosti prikrita, a bo imela željeni uspeh, to je povzročila bi amovacijo profesorja Wahrmonda, ki bi pa v javnosti ne razburila toliko duhov iz enostavnega razloga, ker bi javnosti ostala neznan ona tajna sila, ki je vplivala na odstranitev Wahrmonda s katedre cerkvenega prava.

Ta nada papeževskega nuncija se ni izpolnila. Stvar je prišla v javnost in s tem je bila že tudi izgubljena igra za papeževskega zastopnika.

Nastane vprašanje, ali se je misel na intervencijo rodila v glavi monsignora Granita samega, ali mu je bila morda sugerirana od drugih?

Ves položaj kaže na to, da so gotovi klerikalni krogi izumili duhoviti načrt o intervenciji in da je bil časti vredni gospod Gennaro Granito di Belmonte zgolj orožje v rokah te močnejše gospode, ki je hotela z njegovo pomočjo na zahrbtnen način zadati prvi udarec v zakon priznanemu svojemu detetu. Klerikalni kapaciteti, kakor sta nižjeavstrijski deželni maršal

prine Lichtenstein in minister dr. Gessmann, sta javno odklonila vsako zvezo s papeževim nuncijem in izjavila, da ne odobrujeta njegovega koraka.

Tudi klerikalno časopisje se drži v enem oziru izredno rezervirano. Klerikalni listi sami namreč vedo prav dobro, da vsebuje nuncijeva intervencija pri baronu Aehrenthalu nedopustno vmešavanje zastopnika rimske kurije v tok notranje avstrijske politike. Tega vprašanja bi se radi izognili, zato razpravljajo o vsem mogočem, kar se tiče te afere, samo okoli točke, ki je glavna, skadejo kakor mačka okrog vrele kaše.

Ti listi pišejo, kakor da bi bila stvar popolnoma enostavna in sama ob sebi umljiva in vse njih argumentacije se vrte okoli osi: »Wahrmond je napadel katoliško cerkev, zato ne more več biti profesor katoliškega cerkvenega prava. Če ga pa poučuje, se ne more zgoditi ničesar drugega, kakor se je zgodilo v tem slučaju, da namreč cerkev protestira proti takim gorostasnim razmeram.«

Klerikalci pri tem previdno zamolče, da Wahrmond ni morda profesor na bogoslovnem oddelku, nego tradira kanonsko pravo na **juridični fakulteti**. Juridična, kakor vsaka druga neteološka fakulteta pa je **zakonito** oddaljena vsakemu cerkvenemu ali konfesionalnemu vplivu. Ta zakon, ki jamči svobodo vede in njenih nauk, ne pozna nobene izjeme.

»Cerkveno pravo, kakor se uči na juridičnih fakultetah, tudi ni nobena katoliška znanost,« zato tudi nima cerkev nobene pravice zahtevati, da bi smeli katedre kanonskega prava zavzemati samo taki profesorji, ki so brezpogojni njeni privrženci.

Vrhu tega pa kaže tudi dosedanja praksa, da je zahteva, da naj poučuje cerkveno pravo edino profesor, ki je po mišljenju in čuvstvom katolik, popolnoma nova.

Dejstvo je namreč, da so doslej učili in še uče na raznih vseučiliščih kanonsko pravo profesorji, ki so luterani, kalvinci, starokatoliki itd., ne da bi dosledaj čutila sveta stolica potrebe, zahtevati, da se morajo ti krivoverci odstraniti s katedre cerkvenega prava! Zakaj bi morala veljati izjema baš za Wahrmonda?

Klerikalno časopisje neče ničesar slišati o tem, da se je nuncij s svojo intervencijo vmešaval v notranje zadeve avstrijske države, ter pravi, da je cerkev samo protestirala proti »gorostasnim nameram.«

A v tej njihovi trditvi jih postavlja na laž sam nuncij Granito,

ki priznava odkrito, da je namenoma posegel v avstrijsko notranjo politiko, ker se je čutil v to upravičenega in poklicanega.

Klerikalcem je to priznavanje skrajno neljubo, ker vedo, da bo prišla Wahrmondova afera v razgovor v parlamentu in ker se boje, da dožive pri tej priliki takšen Sedan, kakor pri prvem svojem naskoku na svobodo vseučilišč.

Granito jim je bil preje dobrodošlo orožje, a sedaj jim je nadležen. Se pač tudi v tem slučaju vresničuje, Goethejev rek: »Die ich rief die Geister, werd' ich nun nicht los!«

Občinske volitve v Gornjem Logatcu.

(Dopis.)

Kakor je že bilo poročano, vršile so se dne 10. t. m. pri nas občinske volitve, pri katerih je narodno-napredna stranka v vseh treh razredih zmagala. Ta zmaga je naše klerikalce tako zbegala, da bljujejo ogenj in žveplo na naprednjake. V štev. 62. »Slovenec« je nagnadil pobožni dopisnik vse polno laži, kakor ima že nekaj časa sem navado, da obrekuje in zasmehuje po smrdljivem »Lažljubcu« in »Slovenec« naprednjake, hoteč jim s tem škodovati na časti in ugledu. Da se je liberalna trdnjava potresla? — A zakaj?! Saj je vendar tudi v prejšnjem občinskem odboru sedelo pet klerikalnih mož, a pri izidu zadnjih volitev so vsi zleteli ven.

Da nekoliko razjasnimo laži našim zapeljanim kmečkim sotrpinom, jim jih hočemo pojasniti.

Laž je, da so klerikalci sklenili šele dva dni pred volitvijo, da se volitve udeležijo, kajti takoj potem, ko so bili meseca decembra volilni imeniki razpoloženi, so že začeli agitirati za volitve. Postavili so že takrat svoje kandidate, katerih imena so bila nam že meseca januarja t. l. znana.

Liberalci so zmagali s terorizmom, preslepljevanjem in pooblastili, pravi »Slovenec« dopisnik. To nikakor ne odgovarja resnici, kajti pri volitvi ni vladal nikak terorizem in preslepljevanje. Neveljavna pooblastila so se zavračala, naj je bil volilec te ali one stranke.

Vse zgražanje »Slovencevega« dopisnika vsled tega je le slepilo njegovih nerazsodnih volilcev.

»Slovenec« dopisnik piše dalje: »Kmetom so zaprli vrata v občinski zastop, odprli jih pa liberalnim uradnikom in jih sprejeli v od-

bor nič manj kot sedem. To pa ni res, kajti v odbor je izvoljenih 14 kmetov, 1 trgovec, 1 učitelj in samo 2 uradniki.

V I. razredu imajo uradniki večino. Ako bi oni hoteli, volili bi lahko vseh šest odbornikov iz svoje srede, volili so pa le dva uradnika, enega učitelja, 1 trgovca in 2 klerikalna kmeta zaradi tega, da bi imeli tudi klerikalci v občinskem odboru zastopstvo. To pa je »Slovenec« poročevalec previdno zamolčal.

Klerikalci so begali volilce s tem, da oni hočejo imeti starega župana g. Lenassija, (katerega pa vendar vedno po vseh svojih listih zasmehujejo), katerega pa niti v njihovi volilni listi bilo ni. Nasprotno so pa strašili, ako naprednjaki zmagajo, da bo za župana g. Vončina ali g. Rus. Ravno tako so ljudstvo slepili, da če zmagajo oni, plačevalo se bo mleko v mlekarini po 20 vin., ako pa naprednjaki, pa po 10 vin. Mogoče bi ti klerikalni gospodje posegli v svoj žep, ter toliko pripomogli, da bi se mleko res moglo plačevati po 20 vin. Tudi mi bi bili s tem zadovoljni. Sploh pa, ako bi imeli le kaj sramu, morali bi se sramovati, da tako pristno gospodarsko podjetje rabijo v agitijska sredstva. Klerikalci so tudi s tem agitirali, da če zmagajo naprednjaki, bodo kmečki delavci zaslužili po 30 kr. na dan, ženske pa po 15 kr.

Agitacija od klerikalne strani je bila silna. Kot agitatorji so nastopili fajmošter, kaplan, mežnar itd. Žal, da so ujeli mladega posestnika Štefotovega v svoje zanke, ki dela zanje z vsemi svojimi silami, a revež ne ve zakaj. Narodno-napredna stranka se pa skoro ni ganila. Tega tudi ni bilo potreba, ker večina mož je bila toliko zavedna, da so prišli sami na volišče.

»Slovenec« blati g. Lenassija. Ko smo pa pri nas zidali cerkev, mu je bil Lenassi vedno dober. Gosp. Lenassi ima za občino velike zasluge ter mu tudi izmed pet mož klerikalcev, ki so sedeli v prejšnjem občinskem odboru, ni mogel nikdar nihče kaj oporekati. Napadi na Lenassija so torej povsem neosnovani in izvirajo iz same hudobije.

Ne vemo, zakaj se župnik Jože Lavrič tako peha za mandat. Ali ima mogoče kake zahrbtnje namene, katere se boji izdati celo svojim ovčicam? Ako boš ti Joža tako pasel svojo čredo, boš daleč prišel z njo vred.

Med klerikalnimi agitatorji je blestel tudi »Gašček«, ki je bil nekdanji naprednjak, ga je pa nekoč zvalil župnik na klerikalen shod v Ljubljano.

no, kjer je mož že pri pogledu toliko in tako debelih gospodov spremenil svoje prepričanje in postal jako vnet duhovniški pristaš.

»Slovenec« pravi, da so se klerikalci pritožili zoper volitve in da upajo, da se njih pritožbi ugodi. Mi pa izjavljamo:

Odločbe slavne c. kr. deželne vlade pričakujemo mirno, ne strašimo se, četudi volitve res razveljavi. Naši zavedni volilci bodo že poskrbeli za to, da klerikalci v Gornjem Logatcu ne bodo nikdar dobili v občinskem odboru večine.

Več naprednjakov.

Obrtni vestnik.

Število družb z omejenim jamstvom v Avstriji. Zakon o družbah z omejenim jamstvom je v veljavi od 6. junija 1906. Še tekom leta 1906, se je ustanovilo 61 družb z omejenim jamstvom, kar je prav skromno število, če se upošteva, s kolikim poudarkom se je zahtevalo to novo vrsto kapitalne asociacije. Snovanje novih družb pa se je tekom leta 1907. pospešilo tako, da je bilo teh družb konec leta 1907. že 248. Priraslo je med letom 1907. 198 novih družb, dočim je 11 že ustanovljenih družb likvidiralo. Konec leta 1907. je bilo na Nižjeavstrijskem 113 družb z omejenim jamstvom, na Dunaju samem 104, na Češkem 56, na Štajerskem 8, na Koroškem 3, na Kranjskem le 1, na Primorskem 4. Po predmetu obratovanja pride največ družb na trgovinske družbe, in sicer 39, na industrijo v strojih in kovinah 28, na rudnike jih pride 17 z osnovno glavnico 20.200.000 kron. Osnovna glavnica pri vseh 248 družbah je znašala nad 73 milijonov kron.

Nekoliko statistike o zavarovanju za slučaj nezdod. Po zakonu o nezdodnem zavarovanju je zavarovalnim zavodom poročati leto za leto notranjemu ministrstvu o denarnem poslovanju, o stanju fondov ter predlagati tudi podrobno statistiko po posebnih predpisih. Iz predlog posameznih zavarovalnic sestavi potem notranje ministrstvo skupno pregledno poročilo za vso Avstrijo. To poročilo je bilo za leto 1905 nedavno objavljeno. Iz obratnih računov vseh sedem zavarovalnic, ki so na Dunaju, v Solnogradu, Gradcu, Trstu, Pragi, Brnu in Lvovu, je povzeli, da presagajo izdatki (plačila v gotovini in dotacije fondov) stroške za 5.088.231 kron. Deficit je v primeri z onim letom 1904., ki je znašal 5.746.107 kron, manjši. Deficit je namreč stalen, in

LISTEK.

Šestdesetletnica avstrijske revolucije.

Dne 13. marca je bilo šestdeset let, kar je buknila na Dunaju revolucija, ki je v nekaj urah podrla tristoletni absolutizem in pahnila od krmila najmočnejšega zastopnika tega sistema kneza Metternicha.

Iskra revolucije je bila priletela iz Francije. Tam so bili tudi v nekaterih urah odstavili in pregnali kralja Ludovika Filipa, in uspeh te francoske revolucije je vzbudil vse evropske narode, da so se dvignili in poskušali zlomiti verige, v katere jih je bil vkoval veseli ljubljanski kongres pod Metternichovim vodstvom.

Uspeh dunajske revolucije so po vsi širni Avstriji pozdravili z največjo radostjo. Prva vest je prišla v Ljubljano 16. marca. V znak veselja so si Ljubljančani pripeli bele trakove, priredili v gledališču slavnostno predstavo, po predstavi pa je bilo mesto razsvetljeno.

Tisto noč so pobalini razgrajali po mestu, priredili nepriljubljenim javnim funkcionarjem mačje podoknice, prepodili župana Fischerja,

da je zbežal na Vrhniko in končno pod Trnovo pri trgovini Mally & Habu (zdaj Soklič) sneli podobno Metternichovo ter jo vrgli v Ljubljano. Morda bi se bili zgodili še večji izgedi, da ni vojaštvo nastopilo z največjo brezobzirnostjo.

Danes, dne 24. marca je šestdeset let, kar je bilo kranjskemu prebivalstvu oficijalno naznanjeno, da je avstrijskim narodom podeljena ustava. Ker ta zgodovinski dokument ni natisnen v nobenem obćedostopnem delu, ga objavljamo tu. Nr. 7375./28.

Oglas c. k. ilirskiga poglavarstva.

Desiravno je že več potudenj in opominjevanje prišlo, se vunder serca še niso vpokojile, in silovito je pokoj, red in varnost zlo zlo v nevarnost postavljena bila, kjer se je več silnih reči zgodilo, ki so poglavarstvo tudi že k ojstrim postavnim ravnanjem prisilile.

Njih Velicanstvo, naš po očetovo dobri Cesar, so v resničnem prizadevanju, blagor svojih podložnih množiti, s narvikišim patentom od 15. Sušca svojim narodom dve poglavni reči privolili, namreč: **tiskarno svobodo** in **pa konstitucijo**.

sto v ohranjenje deželne varnosti, po koja in reda, in pravica podložnih za njih življenje, živотно varnost, last in čast tirja.

Njih Velicanstvo so v tem posebno postavlo, berž ko mogoče, dati obljubili. Do tistihmal pa imajo zoper nerodno vpotrebovanje tiskarne svobode vse še popolnoma veljavne deželne in strahovavne postavke pri v svoji moči ostati; ravno tako tudi obderž svoj veljavnost postavke zoper vse iz gori imenovaniga nerodniga tiskarniga vpotrebovanja izvirajoče neredovnosti, ki so nevarne in škodljive pokojju sploh, redu in varnosti, časti, premoženju in življenju podložnih, gospodk in njih služabnikov.

Od njih Velicastva privoljena konstitucija, namreč potrebam narodov primerjena osnova, zamore se le po natančnem posvetovanju sklenjena biti in se začeti; zato so Njih Velicastvo tudi zbor in posvetovanje tačih mož zapovedali, ki so izvoljeni, in v stanu mnogotere stanove in njih potrebe in želje poznati, in z gorečostjo, věstnostjo in ljubeznijo do dobre reči za nje govoriti. Teh posvėth, za ktere se že vse pripravlja, in ktere se bodo berž ko je mogoče, začele, je tedej treba pokojno pričakovati, ker se še le iz tēh pomėb in posvėth konstitucija, namreč deželna osnova popolnoma po željah Cesarja

in po potrebah Njih narodov in dežel vstanoviti zamore.

Do tistihmal pa ostane vunder dolžnost vsaciga, obstojee postavke, ker razun cenzure niso ob veljavnost djane, še dalje natanjko, voljno in vestno spolnovati, duhovnim in deželiskim gospodkam in njihovim služabnikom pokoršino skazovati, se varovati pokoj in postavni red, živотно in lastninsko varnost in obstojee pravice motiti; sicer pa še vse obstojee cearske in druge štibre in davke, gruntne in desetinske in drugačne davke in vse dolžnosti v denarjih ali v blagu ali v delu po redu in postavah oposteljati; z eno besėdo, se zvešte, postavne, pokojne podložniške skazovati, ki se ne dajo po hudovoljnim podpihovanju in napēnim razkladanj postav zapeljati, ki svojo zvestobo do našiga presvittliga Cesarja in do presvittle cearske rodovine in svojiga dobrega in pobožniga duha za čislanje in hranjenje vēre, obstojeeh postav in pokoršino do obstojeeh gospodk hranijo, ktere gospodke imajo poklie in dolžnost, za ohranjenje obēniga pokoja, postavniga reda, in varnosti vsih in posamesnih čuti in skerbēti in dolžnosti eniga kakor druga varovati; ktere imajo pa tudi poklie in dolžnost, nepokojnost, nepokoršino in silo z vso ojstrostjo po obstojeeh postavah kaznovati.

Ko poglavarstvo ta poduk in opominjevanje v imenu Njih Velicastva po narvikišim ogovoru od 19. t. m. na vse prebivavce ilirskih dežel, Kranjske in Koroške, iz dobrega namena in s posebnim priporočenjem oznani, s tem tudi vse duhovne in deželske gospodke in njih služabniki opominja, v dosēgo imenovanih namenov po svojim poklien in po svojih dolžnostih z vso pridnostjo, umnostjo in gorečnostjo pripomožni biti.

Od c. k. ilirskiga poglavarstva.

V Ljubljani, 24. Sušca 1848.

Leopold grof Welsersheimb, deželni glavar.

Andrej grof Hohenwart, c. k. dvorni svetovavec.

Dominik Brandstetter, c. k. poglavarski svetovavec.

V tem uradnem razglasu napovedana ustava in svoboda je pač stopila v veljavo, a živela je samo eno leto. Prvi državni zbor v Kromerizu je bil 4. marca 1849 razpuščen. Vlada je sicer oktroirala novo ustavo, a ta je ostala na papirju in je bila 31. decembra 1859 naravnost odpravljena. Zavladal je zopet najbrutalnejši absolutizem, kakor pred letom 1848., trajal je le malo let. Na bojiščih pri Solferinu in pri Magenti je bil ta absolutizem sramotno ubit in se je začela v Avstriji nova doba.

primanjkljaj narašča od leta do leta za ogromne vsote, po bilanci koncem leta 1905. je že presegal 60 milijonov kron. Finančno stanje posameznih zavodov pa ni enako, zavarovalnica v Gradcu za Štajersko in Koroško edina nima primanjkljaja, pri ostalih šestih zavodih pa je vseskozi deficit. Po razmerju primanjkljaja se vrste zavarovalnice takole: Praga, Lvov, Dunaj, Trst, Solnograd, Brno. Zavarovalnica v Trstu je predlanskim zvišala v občutni meri zavarovalne prispevke, da pa je vedno še dvomljivo, ali primanjkljaj navzlic temu ne bo naraščal. Koncem leta 1905. je pri zavarovalnici v Trstu znašalo pokritje fondov le 77,8%. Če je finančno stanje pri večini zavodov slabo, celo obupno, ni tega kriv zgolj zakon, ki uvaja malo srečen zistem, marveč tudi uprava sama; glede tržaške zavarovalnice se je v tem pogledu že dovolj pisalo. Leta 1905. je bilo pri vseh zavarovalnicah zavarovanih 109.185 obrtnih podjetij, število delavcev, ki so bili zavarovani, je znašalo povprečno 1.913.803. Poljedelskih obratov je bilo v navedenem času zavarovanih okroglo 300.000, to pa le začasno, v kratki dobi, ko se uporabljajo stroji. Celotna vsota za služka zavarovanih delavcev je znašala 1400 milijonov kron. Če primerjamo te podatke za leto 1905. z onimi za leto 1890., ko je znašalo število zavarovanih podvrženih podjetij le 53.193 in število delavcev v takih podjetjih 893.324, je to jasna slika o hitrem napredovanju industrialnega razvoja v državi, dasi je opozoriti tudi na okolnost, da se je po noveli iz leta 1894. k zakonu o neugodnem zavarovanju v dokajšnji meri razširil krog zavarovancev ter je kontrola zavarovanja podvrženih podjetij pridobila v intenzivnosti. Naznanil o neugodnih, ki so doletele zavarovance, je bilo leta 1905. = 103.735, odškodnina se je priznala v 28.787 slučajih, smrtnih slučajev je bilo 1111, trajnih rent se je priznalo 11.983. Koncem leta 1905. je uživalo pri vseh zavarovalnicah trajne rente 81.496 oseb, letna vsota vsem tem osebam nakazanih rent je znašala 15.163.108 kron, leta 1890. je uživalo trajne rente vsega skupaj 1928 oseb.

Obvezno bolniško zavarovanje je pričelo v Avstriji 1. avgusta 1889. Število bolniških blagajen je znašalo leta 1890. = 2740, te blagajne so imele povprečno skupaj 1.548.825 članov; leta 1905. je znašalo število bolniških blagajen 2934, število zavarovancev pa 2.844.245. Leta 1890. so imele bolniške blagajne dohodkov okroglo 24 milijonov kron in stroškov okroglo 22 1/2 milijona kron, leta 1905. pa dohodkov okroglo 60 milijonov kron in stroškov okroglo 58 milijonov kron.

Tovarne in obrtne zadruge. Imetnike obrtnih podjetij, ki se izvršujejo na tovarniški način, ne zadene dolžnost, vstopiti za člane obrtnim zadrugam dotičnega okraja. Pač pa imajo pravico, pristopiti kot člani zadrugi, ki obstoji za dotično obrtno kategorijo, ako to zadruga dovoli. Ako imajo tovarnarji zaloge za prodajo svojega blaga, imajo tudi pravico glede teh prodaj službežih zalog pristopiti obrtni zadrugi, ki obstoja za trgovinske obrte dotičnega kraja, s privoljenjem te zadruge. Ako pristopijo kot člani kakšni obrtni zadrugi, imajo v obeh primerih iste dolžnosti in pravice kakor ostali člani zadruge in je s pomožnimi delavci,

ki delajo pri takih tovarnarjih ali imajo posla v označenih zalozah, ravnanje tako kakor s pomožnimi delavci pri drugih obrtnikih, odnosno trgovcih. Prostovoljno članstvo lahko preneha po obojestranskem sporazumu. Če ne pride do sporazuma, more kakor zadruga, tako dotični član staviti predlog na prenehanje članstva pri obrtnem oblastvu, ki odloči o tem, zaslišavši obe stranki.

Proračunski odsek o vseučilišču.

Dunaj, 23. marca. Napovedanega govora ministrskega predsednika ni bilo v današnji seji, ker je poslanec Waleher govoril več ur ter na široko razpravljal o Wahrmundovi aferi s stališča krščanskih socialistov, dokler ni bil končno odsek nesklepčen. — O teku seje je poročati sledeče: Poročevalec dr. vitez Bilinski (klerikalni Poljak) je poročal o poglavju »centrala in vseučilišča«. Poročevalec je hvalil ministrskega predsednika in naučnega ministra, ki sta se glede vseh vseučilišnih zahtev z interesiranimi strankami pogajala toliko časa, da je danes mogoče precej zanesljivo proročati, pod katerimi pogoji in kdaj bo mogoče izpolniti želje posamnih narodov. Ustanovitve novih vseučilišč se ne sme izvršiti potom boja, temuč le ob mirnem pritrjevanju vseh interesiranih narodov in strank. V tem oziru bo treba potom resolucij najprej urediti vprašanje o ustanovitvi nemškega in češkega vseučilišča na Moravskem. Z resolucijami se seveda še vseučilišča ne ustanovljajo, temuč se pokažejo le pota, po katerih se bo mogoče zediniti o času in kraju, kjer se naj vseučilišča ustanove. Tudi glede ustanovitve slovenskega vseučilišča je pričakovati resolucije. Aktualni pa sta za sedaj predvsem zahtevi Italijanov in Malorusov glede vseučilišč. Ustanovitve italijanskega vseučilišča v Avstriji je priporočati ne le s stališča visoke stare kulture italijanskega naroda, temuč tudi iz državnih interesov, da italijanska mladež ni primorana študirati v Italiji. Z ozirom na težkoče, ki se delajo ustanovitvi italijanskega vseučilišča v Trstu ali Tridentu, zdi se poročevalcu prav srečen predlog vlade, da se italijanska pravna fakulteta ustanovi v Trstu. — Glede maloruskega vseučilišča se je poročevalec postavil na ozkosrčno strankarsko stališče ter hotel dokazati, da so Malorusi sami krivi, ako nimajo na vseučilišču več maloruskih stolic. Vlada ne more ustvariti maloruskih profesorjev, ako se maloruski narod sam ne briga za tak naraščaj. — Za poslancem Waleherjem, ki je v brezkončnem govoru pozival vlado, naj nastopi proti svobodni anarhiji, ki je zavladala na vseučiliščih, je dobil besedo poslanec Seitz (socialni demokrat), ki je protestiral proti temu, da so krščanski socialisti začeli z obstrukcionistiškimi govorji. Predlagal je, naj se zato seja nadaljuje, a pokazala se je nesklepčnost.

Stroški za novoustanovljeno ministrstvo.

Dunaj, 23. marca. Vlada je izdala za državni zbor zakonski načrt o aktiviranju ministrstva za javna dela, o razdelitvi poslov med obstoječimi ministri in o novem ministru in o stroških za novo minist-

stvo. Stroški so proračunjeni na 27.380.092 K. Za pospeševanje tujškega prometa se določa: 1. za prispevke k športnim in umetniškim podjetjem, da se otvorijo nove privlačne točke, za napravo razglednih stolpov, planinskih koč in hotelov 350.000 K; 2. za subvencije deželnim zvezam za pospeševanje tujškega prometa 50.000 K, za reklame 40.000 kron, za posredovalnice v tu in inozemstvu 60.000 K; 3. za tehnična preiskuševališča 85.000 K; 4. za podpore občinam, da si napravijo zaloge premoga 200.000 K; 5. za prostore in opravo za novo ministrstvo 100.000 kron.

„Svobodomiselné“ nemške stranke.

Dunaj, 23. marca. Odsek devetorice nemških strank je razpravljal v današnji seji o moravskem vseučilišnem vprašanju in Wahrmundovi aferi. Sklenilo se je, naj se ta afeta popolnoma izloči iz kompleksa političnih vprašanj, ker imajo o aferi odločevati le ali sodišča ali pa akademski oblasti. K popoldanski konferenci sta prišla tudi ministra dr. Marchet in Peschka. Sklenilo se je, da bodo svobodomiselné nemške stranke glasovale proti vsem resolucijam, ki govorijo o ustanovitvi nemških vseučilišč.

Madžarske šole na Hrvaškem.

Budimpešta, 23. marca. Tudi dni je imelo »kulturno« družstvo »Julian«, ki združuje madžarske šole na Hrvaškem, svoj letni občni zbor. Lani je društvo zdrževalo 23 šol, ki jih je obiskovalo 2241 otrok. Eno starejših šol, namreč v Kutunovicu, je odpadla, ker se je spremenila v hrvaško. Ako pristejemo še državne šole za železničarje in nekatere šole protestantskih cerkvenih občin, obiskuje vse madžarske šole na Hrvaškem 5500 otrok. Izkaz pa ne pove, koliko je med temi hrvaških otrok.

Politična nesloga na Ogrskem.

Budimpešta, 23. marca. V ogrski ljudski stranki vre zopet opasno. Večina v stranki, ki sicer ni številna, vendar pa igra v Ogrski važno vlogo, je že davno nezadovoljna s koalicijsko politiko, ker ji minister grof Andrassy ne da niti enega velikega župana. In vendar je ljudska stranka edini parlamentarni faktor, ki bi v sedanjih razmerah mogla voditi uspešno agitacijo v nemadžarskih delih dežele. Za nemadžarske narodnosti so ti prepripi le ugodni. Po novi volilni reformi se hoče razdeliti deželo mesto dosedanjih 413 v 500 volilnih okrajev, a jih tako priokroji, da bi ljudska stranka dobila čim manj mandatov. Ker so ti okraji po večini nemadžarski, bo za nemadžarske narodnosti zopet pričakovati le uspeh. Zaradi tega je ljudska stranka sklenila, da izstopi iz koalicije ter preide v opozicijo, ker upa na ta način pridobiti kakih 60 mandatov, do čim jih ima sedaj le 32.

Železniški projekti na Balkanu.

Carigrád, 23. marca. Nasprotniki so nalašč raznesli vest, da je nastalo med Albani nevarno gibanje proti nameravani železnici skozi

Sandžak. Resnica je, da se turško in albansko prebivalstvo le veseli nove železnice. — O prošnji srbske vlade zaradi železnice Donava-Adrija se še ni razpravljalo v ministrskem svetu. Grški poslanik Gryparis je izročil turški vladi noto svoje vlade, naj se železnica Pirej - Larisa, ki bo na turški meji kmalu dograjena, zveže s turško železnico. Turška vlada prošnji najbrž ugodí.

Nemčija v Vzhodni Aziji.

Berolin, 23. marca. Ker je med nemškimi politikci čimdalje več takih, ki zahtevajo, naj Nemčija opusti svojo drago kolonijo Kiaučau na Kitajskem, je izjavil državni tajnik Stemerich v državnem zboru, da naj kaj takega Nemčija ne misli. Ako bi se hotela Nemčija odpovedati Kiaučavu, kjer si je ustvarila mogočno kulturno napravo, bi to zelo škodovalo ugledu Nemčije, posebno v Aziji. Na Kitajskem bi ugled Nemčije tako padel, da bi tega ne bilo mogoče nikoli poravnati. Političnih zapletkov se ni bati niti s Kitajsko, niti s kako drugo velesilo. Nemčija ima na Daljnem Vstoku le miroljubne (?) namene.

Oboroževanje Zedinjenih držav.

London, 23. marca. Tudi demokratska Severna Amerika mora donasiti vojnemu molohu čimdalje več žrtev. Lani je zahteval vojni minister 69 milijonov dolarjev za gradnjo 4 oklopnih in 4 križark. Letos zahteva vojno ministrstvo že celo 100 milijonov dolarjev (skoraj 500 milijonov kron). Največ teh milijonov se porabi za vojne operacije za Manilo in Filipine. Razum tega se snuje v Zedinjenih državah rezervna armada z vojaštvom, ki ne sme biti nad 40 let staro. Seveda dobe vsi primerno plačo, ki je deseterkrat večja kakor v državah, kjer je obvezna vojaška služba.

Dopisi.

Iz Kamnika. Občni zbor zadruge mešanich obrtov št. 4 v Kamniku je bil 15. t. m. in se na njem veliko prenosovalo v pravilih, katera bodo male obrtnike veliko bolj varovala kakor sedaj. Udeležil se je zborovanja tudi g. I. Svetek, c. kr. komisar in dr. Blodig, obrtni instruktor trgovinskega ministrstva iz Trsta. Ta je razlagal točko za točko in pomenljivost vsakega paragrafa, za kar so mu bili po obilnem številu zastopani skoro vsi obrtniki te zadruge jako hvaležni. Pravila so se prenearedila po novem obrtnem zakonu. Sklenilo se je tudi, da se mora zadruga imenovati »Obrtna zadruga št. 4 s sedežem v Kamniku«. Predsednikom preskuševalne komisije je bil izvoljen gosp. Ignacij Tramte, nadučitelj v Kamniku in vodja obrtne šole. Da se bo nepotrebno besedičenje odpravilo, koliko plača kdo, se je natančno sklenilo, da plača vsak učence pri nastopu 4 K, pri oprostitvi 4 K in za preskušnjo 5 K. Ravno tako se je diktirala za vsakega novo vstopivšega člana zadruge primerno mala vsota, in sicer: Klobučarji 5 K, pečarji 2 K, apnarji 10 K, krtačarji po 2 K, krznarji 2 K, izdelovalci cementa 20 kron, dežnikarji 6 K, žganjekuharji 6 K, svečarji 20 K, kartonaži 2 K, mali opekarji 5 K, veliki 50 K, vrtarji po 5 K, izdelovalci čistilnega prahu 20 K, slaminikarji 5 K, čevljarji in krojači v mestu 4 K, na deželi 2 K 50 vin., veliki mlinarji po 30 K, mali 5 K, mesarji po mestih in trgih 20 K, na deželi 5 K, mesarji drobnice 10 K, peki v mestu 10 K, na deželi 4 K, usnarji 10 K, žagarji na Bistrici ali Nevljici 20 K, mali 5 K, konjači 5 K, barvarji obleke 2 K, izdelovalci poreclana 30 K, fijkarji 2 K, tehtničarji 2 K, za napravljanje mrtvecev 10 K, izdelovalci kleja 2 K, izdelovalci oeta 10 K, izdelovalci mila 5 K, izdelovalci kaolina 40 K, špediterji 10 K, vsi drugi neimenovani k tej zadrugi spadajoči po 2 K. Za pristop k deželni zadrugi se je sklenilo, naj še odbor preje enkrat stvar pretresa in pri prvem obnem zboru poroča o tem. Sklenilo se je tudi, da se naprosi okrajno glavarstvo, naj blagovolí dati ukaz, da naj vsi župani s pomočjo žandarmerije naznanijo vse obrtnike v vsaki občini, pomočnike kakor tudi učence; potem bo šle mogoče napraviti red, kakršnega zahteva novi obrtni zakon. Nato se je občni zbor zaključil. — Drugi dan, 1. t. m. je bil občni zbor gostilničarske zadruge. Tudi tukaj je g. dr. Blodig tolmačil nova pravila. Zadruga se bo imenovala »Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev št. 2 v Kamniku«. Sklenilo se je, da se bo za vajece plačevalo kakor pri zadrugi obrtnikov. Novo vstopivši člani plačajo v mestu 20 K, trgih 15 K, na deželi 10 K vstopnine. O pristupu h gostilničarski zvezi v Ljubljani poroča g. dr. Blodig in ga priporoča, ker se le v zvezi da kaj doseči za ta obrt, kateremu se res godi vnebovpijoča kri-

vica, nakar se je sklenilo, da naj odbor takoj stopi z zvezo v dogovor in naj pristopi k nji. Zaradi konkurence glede godbenih avtomatov se je sklenilo, da naj občina bolje pazi na red glede godbe; posestniki avtomatov naj se obdačijo za vsak slučaj, da se pleše do 10. ure zvečer (in to vsak dan) takso za godbo, in ako se še igra in pleše, pa takso za čez čas; to bo nelo občini. Na predlog g. Michla, da bi finančni erar tudi dovolil nekaj odstotkov pri smodkah, kar bi bilo jako umestno, se naroča odboru dogovor z drugimi gostilničarskimi zadrugami v Avstriji.

Iz Postojne. Postojnski kaplan Wildfang pridno pase svoje ovčice po Majlandu. Dan za dnevom stika od hiše do hiše ter krepí svoje podrepnike v veri proti pogubnemu liberalizmu. Nastala je opetovano ljubiteljska duhovnega opravila; treba ga je bilo iskati po vsem Majlandu od hiše do hiše. Da ga pa bode v bodoče lažje najti, svetujemo g. dekanu, da mu omisli kravji zvonce, katerega lahko zvari kovač Klun, jermen napravi čevljar Čuk, na vrat obesi pa Čufar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca.

— Kranjski deželni zbor se snide vendarle že v petek in ne šele v soboto, kakor je bilo dogovorjeno med strankami. Snide se v petek, ker je bil cesar že poprej podpisal dotični patent.

— V zadevi odpuščenih časniških poštih uslužbencev. Oglasil se je večeraj poslanec ljubljanskega mesta, Ivan Hribar, pri trgovinskem ministru dr. Fiedlerju, da bi bil dosegel njihovo zopetno sprejetje v službo. Minister je obljubil dati si o stvari poročati. Priponil je pa, da je načelo poštne uprave odpraviti kolikor mogoče časne uslužbence in bode odlej zanaprej sprejemala pomožne uslužbence edino le v izrednih slučajih, kakor o Božiču in Veliki noči, in sicer samo za nekoliko dni. Pač pa namerava ministrstvo pomnožiti število stalno nameščenega osebja tako, da bi v slučajih dopustali pa obolenju kakega uslužbenca le-ti potem dotično službo opravljal, ne da bi bila potreba najemanja pomožnih moči. Kakor pri drugih poštah uradih, tako se bode torej po izjavi g. trgovinskega ministra tudi v Ljubljani v kratkem sprejelo nekaj novih stalnih uslužbencev, pri čimer pridejo seveda predvsem v poštev časni uslužbenci, ki so zadovoljivo službovali.

— Dr. Korošec in Benkovič — vzgledna kristijana! Od Drave se nam piše: Dr. Susteršič ne more preboleti, da ni mogel izolirati poslancev Hribarja, Ježovnika in Robleka. Saj Hribarja bi bil tako rad ob steno pritisknil! Ker se dr. Ploj ni pustil za grdo in naravnost škodljivo nakano dr. Susteršiča porabiti, razglašal je ta jugoslovanske poslance v dva tabora. Vsa krivda za to herostratsko delo pa se sedaj pripisuje dr. Ploju! Dr. Korošec, duhovnik, in dr. Benkovič, po božen moč, rajski svat, sta prevzela nalogo, razširjati in zagovarjati laž o izdajstvu dr. Ploja. Najrjši dunajski »revolver-zurnalst«, najumazanejši čifut, bi težko tak posel prevzel. Dva voditelja kmečke zveze pa, tista dva vzgledna kristijana, ki trdit, da je danes pri Slovencih vera v nevarnost, ne pa narodnost! Ta dva zvezarja v svoji slepi strasti, v popolni odvisnosti od dr. Susteršiča, nečeta niti privatnega življenja več respektirati! Sla sta med sobojevniki! S takimi pa se ne sme imeti pardona! Dr. Ploja je »Slovenski Gospodar« napadel, ker se je udeležil Trubarjeve slavnosti pri društvu »Slovenijac«. Tako poštna in čista slavnost je res samo za poštene, čiste ljudi! Za Korošec in Benkoviče je prostor v katebaretih ali orfejih. Tu se ne nudi literarna hrana, pač pa lascivnost, razuzdanost. Tu se ne pride med radiikalne ali napredne dijak, pač pa v raj internacionalnih cip! Celo luteranke se nahajajo med njimi! Pa poslanci kmečke zveze se med njimi prav dobro počutijo, kakor so poročali svoje dni nemški dunajski listi! O tem »Slovenski Gospodar« nič ne poroča, kamoli, da bi Benkovič grajal! Dunajska svetišča internacionalnih cip sme celo poslanec kmečke zveze štajerske obiskovati, nikoli nikdar pa slavnosti v spomin Trubarja, ki je slučajno tudi luteran! Tak evangelij oznanjata vzgledna kristijana dr. Korošec in Benkovič, zagovarja pa ga »Slovenski Gospodar«, posebno vneto še, ako more oblatiti pri tem političnega nasprotnika. O priliki razodenem, kako se je dr. Korošec prehladil, da je moral med potovanjem v bolnišnico v Pulju!

— Narodno - radikalno dijaštvo proti taktičnim »potezam« slovenske delegacije. Piše se nam iz Prage: Pri-

(Dalje v prilogi.)

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalje.)

Gospodarsko poslopje, stoječe tik gradu, je bilo v plamenu, ogenj se je vsled vetra že razširil na grajsko streho in lizal okrog oken, tod in tam je že popokalo nekaj šip in je ogenj silil v notranje prostore.

V hiši je bilo le malo ljudi. Marki je bil šel že dopoldne na lov, hotel se tem preprečiti, da bi se srečal Klarico ali njenega moža, markiza je bila šla s svojo tašo na izprehod, ker se je hotela umakniti slovesu od Klarice in Hrasta. Na gradu je bilo samo nekaj poslov.

Mogočno se je dvigal plamen proti nebu, a pomoči nikjer. Posli so begali kakor brezumni okrog gradu in si niso vedeli pomagati, ker ni bilo pri hiši skoro nič priprav za gašenje. Kričali so in jokali, a nihče ni vedel, kaj naj stori.

Ljudje, ki so bili slučajno v bližini gradu, so prihitali na pomoč, prvi je bil začasni naslednik Hrastov, ki je med ljudmi napravil vsaj nekaj reda in odkazal posameznikom njihova dela pri gašenju. Eni so nosili vodo, drugi so gasili z orodjem, ki je le malo izdalo. Prihitali so novi ljudje, gašenje je postalo izdatnejše, a ognja ni bilo mogoče vdušiti.

Kar je bilo v gradu ljudi, so pribezali na dvorišče. Zadnji je bil Hrast, ki ga pa niti strašna nesreča ni popolnoma prebudila iz njegovih misli. Apatično je stal med ljudmi, ki so se trudili z gašenjem. Roke je

držal v žepu in gledal v plamen, ki je zdaj že objemal grad od vseh strani. Ljudje so najprej mrmrali, potem so letele glasne zabavljice na Hrasta, a ta se ni za nič zmenil in morda tudi ni ničesar slišal.

Med gasilci se je pojavil tudi paznik Juri. Skrival se je skrbno in previdno pred Hrastom in pred Klarico, a kjer je bila prilika, se je približal kaki gruči in ljudem šepetaje pripovedoval stvari, ki so jih razburjale, da so začeli dvigati pesti proti Hrastu in mu grozili, da ga ubijejo. A Hrast ni še vedno ničesar videl in ničesar slišal.

Hitro, kakor ogenj po poslopju, se je med ljudmi širila novica, ki jo je bil prinesel Juri: Hrast je užgal grad. Marki ga je spodil iz službe in da bi mu ne bilo treba dati računov o gospodarstvu in da bi se maščeval, ker je bila njegova žena markijeva ljubica, je zanetil ogenj.

Ljudska nevolja je s strašno silo udarila na dan. Besni ljudje so se začeli zbirati okrog Hrasta. Ta in oni je zapustil gasilno delo in se pridružil ljudem, ki so vpili na Hrasta in dvigali proti njemu pesti.

Tedaj je prihitala na dvorišče markiza. Na izprehodu je bila zagledala plamen na gradu. Ločila se je od taše in hitela proti domu, kar je mogla je tekla. Moči so jo zapuščale, a premagovala je svojo slabost z nadčloveško silo in nadaljevala svoj pot.

Končno je dospela do grada in kakor blazna kričala: »Kje je moj otrok, kje je Charles!«

Zavladala je tihota, grobna ti-

hota. Samo ogenj je prasketal. Sto oči je iskalo markizinega sinka, a ni ga bilo.

»Kje je moj sin, kje je moj otrok,« je zaklicala markiza, tako bolestno in obupno, da so zatrepetala vsa srea.

»V gradu mora biti,« je končno izpregovorila stara dekla, ki je stala poleg Klarice.

V gradu — v ognju! Groza je pretresla vse, ki so to čuli in ta groza je postala še strašnejša, ko se je začelo iz gradu otročje jokanje.

»Pomagajte — rešite mi otroka,« je z zadnjimi močmi, kar jih je še premogla, zaklicala markiza, potem pa je naglo segla z roko k sreči, omahnila in padla na tla.

V tem, ko so ljudje stopili k markizi, pa se je med njimi prerinila Klarica. Stisnila je obleko k životu za trenotek je postala, potem pa se zapodila v goreči grad.

Kakor onemogli ali okameneli so stali ljudje na grajskem dvorišču. Utihiil je tudi zadnji šum. Vse je zadrževalo sapa, nihče se ni ganil, vse je v groznem trepetu samo gledalo v plamen.

Tedaj pa se je zgnil Hrast. Prav kakor bi se bil šel zdaj zbudil iz svojih sanj in otrese svojih misli. Skočil je po bližnjem lestev in jo priložil k zidu ob oknu, koder je bila otroška soba, potem je iztrgal najbližjemu človeku iz rok posodo z vodo in je šel po lestvi, vlomil okno in dasi mu je udaril plamen v obraz, je vendar skočil v sobo.

(Dalje v prilogi.)

sestanku za prireditve manifestacij-skega zborovanja, ki se vrši ob udeležbi vsega pranskega slovanskega dijaštva, je slovensko narodno - radi-kalno dijaštvo vzmernirno po častni-skih vesteh o taktičnih potezah slo-venške delegacije sklenilo, da nasto-pi pri manifestacijskem zborovanju ostro napram resolucijam, ki se ho-čejo staviti v sporazumljenju sloven-skih in romanskih poslancev v pra-vačnem odseku za nove visoko-šolske zavode v Avstriji. Predvsem mora obsojati slovensko dijaštvo prazno resolucijo po pravniški fakulti, ki vlade nikakor ne veže in po-meni zgolj akademično demonstraci-jo. Obžalujemo, če je s predlagano resolucijo slovenska delegacija opu-stila edino pravo in naravno zahtevo po celotni slovenski univerzi, po ta-kojšnji aktivaciji pravniške fakulte v Ljubljani in po postavnem zaju-menju slovenske filozofske fakulte, ki naj se v določenem roku otvori v Ljubljani. Tukaj naj bi do otvoritve filozofske fakulte veljali izpiti in ri-gorozni položeni na zagrebškem vse-ničišču. Ogorčeni protestiramo, da je slovenska delegacija opustila tu-kaj strogo slovensko stališče, ki ne sme in ne more nikdar pripustiti univerze v Trstu. Na sestanku se je tudi poudarjalo, da je nujna potreba, da se končno naši zastopniki energič-no poprimejo dela in preskrbijo iz-datnih ministrskih podpor za sloven-sko dijaštvo, ki mora še vedno študi-rati po krivdi vlade na tujih univer-zah ter je pri tem izpostavljeno ve-likim gmotnim oviram.

— **Dopolnilna volitev v sloven-ski veleposestniški kuriji na Goriškem**, ki se bo vršila dne 30. t. m., je spravila klerikalce pokoncu, da se pehajo in trudijo, kako bi si mogli priboriti ta mandat. Tudi kandidata že imajo, veleposestnika Prinčiča, popolnoma nesposobnega moža. Ali Prinčič je Brie, in tako upajo dobiti zanj briske veleposestnike, ki naj bi tako pomagali Gregorčiču, da ne bo preveč osamljen v zbornici. No, gotovo je pač, da si opeče Gregorčič tudi to pot svoje prste, kajti velepo-sestniki ne pojejo na Gregorčičev lim, marveč bodo volili samostojno in po svoji previdnosti, kakor zad-njič.

— **Misijon v Idriji**. V Idriji čed-alje bolj pojema verska gorečnost, kar je sicer posledica napredujočega časa, a mnogo k temu pripomorejo tudi politikujoči duhovniki, ki se v boju s političnimi nasprotniki poslu-žujejo najgršrega hujškanja in naj-zlobnejših laži in vsled tega popolnoma diskreditirajo svoje duhovniško poslanstvo. Čisto naravno je, da nihče ne more verjeti v svetost nau-kov, ki jih propoveduje dekan Arko ali Oswald. Treba je torej drugih pridigarjev, ki naj dvignejo zopet ugled cerkve, kojega Arko in Oswald tako pridno podirata. Tako so osre-čili idrijsko prebivalstvo z misijon-om. Pa ne bo hudega. Izpraznilo bo-do mizo v župnišču, drugih posledic pa gotovo ne bo. Zavednega Idrija-na se pač ne da tako lahko pokleri-kaliti. Ne bavili bi se z misijonom, tega imajo klerikalci lahko vsak te-den, če hočejo, da se ni zgodilo nekaj, k čemur ne moremo molčati. V pone-deljek se je namreč ob 9. uri dopol-ne zaključil pouk v ljudski šoli ter nagnalo šolske otroke k misijonarski pridigi, ki je trajala celo uro. Proti temu moramo najodločneje protesto-vati. Kako se vendar more oropati mladino šolskega pouka ter tega na-domestiti s pridigo fanatičnih misi-jonarjev. Ali nimamo že dovolj ver-skih šol, še z misijoni naj se ubija šolsko mladino. Kdo je vendar gos-podar na idrijskih ljudskih šolah? Bo treba pač resne besede od strani na-prednih staršev!

— **Iz srečnih Trbovelj**. Premog se bode spremenil v demante in v zlato — trboveljska dolina pa v prvi pravcati paradiz in v obljudeno deželo medu in mleka. Zakaj pa? Za-to, ker so priredili prvi rešitelji ubo-gega slovenskega ljudstva in edini izveličarji proletarcev dr. Kreg in dr. Benkovič et Comp. v Trbovljah v nedeljo 22. marca 1908 »socialni kurs«, h kateremu so dobili sami za-nesljivi kaplanovi »da-može« po številu 40, povabila. Prišlo jih je po-lovico, drugi so se javno norčevali iz prireditve — čes: v Trbovljah pa kr-ščanski kurz; za koga le? Kaj so po-babljeni (drugi niso mogli uživati te tečne dušne hrane — ker je bila soba od vseh strani zaklenjena) do-brega pogoltnili od svojih pridig-arjev, tega ne vemo, samo to smo videli, da se je vsak, ki je prišel od predavanja, tako presneto kislo dr-zal, kakor bi mu notri samega jesiha v goltanec vlivali. To smo tudi izve-leti, da so poslanci »gospodi« jedli pečenko — povabljeni pa »aj-moht«. Drugače se ni zgodilo nobene nesreče, ker so občinski stražniki na prošnjo Benkoviča — stražili okrog hiše. Naše županstvo pa ponižno prašamo, če nimajo občinski redarji drugega opravila, kakor biti za para-vo vsiljivim tujcem — naj se jih od-

slovi polovica, da ne bode imela ob-čina nepotrebnih stroškov.

Rudar in socialist.

— **Plod »Slovenčeve« denunciacije**. Kakor čujemo, se je pričela na II. državni gimnaziji preiskava proti naprednim dijakom vsled »Slovenčeve« denunciacije, da se glasilo narodno - naprednega dijaštva »Svo-boda« urejuje od dijakov v sobote dopolne med šolskim poukom. Preiskavo baje vodi — Nemeč Jauker, ki je baje že izjavil, da bo že preskr-bel, da bodo kaznovani vsi napredni dijaki osmega razreda. Ne da bi se hoteli že sedaj spuščati v kritiko preiskave, izjavimo, da je »Sloven-čeva« denunciacija podla laž in da ni nobeden izmed naprednih dija-kov na II. državni gimnaziji v ka-kršnikoli stiki z uredništvom »Svo-bode«.

— **Štajerska kmetijska družba in Slovenci**. Zadnje čase se je na Spodnjem Štajerskem ustanovilo več podružnic kmetijske družbe, tako da je število članov naraslo na 12.000. Obenem pa so začele slovenske po-družnice tudi razmišljati, ali imajo osrednje društvo v Gradcu le zato, da mu pošiljajo prispevke, a v jezikov-nih pravicah jih dolodno prezira. V odboru osrednjega društva ni bilo do najnovejšega časa niti enega zaved-nega Slovenca. Pri večeršnjem ob-tem zboru se je razpravljalo o vlo-gah podružnic Rogatec - Slatina in St. Jurij ob južni železnici, naj se prideli glavnemu tajniku v kmetij-stvu izobražen, obeh dež. jezikov zmo-žen uradnik, ki bi naj društveno gla-silo »Gospodarski glasnik« vodil po-polnoma samostojno ter ga prikriljil potrebam spodnjestajerskih sloven-skih kmetovalcev. Nadalje bi naj v slovenskih podružnicah zastopal glavnega tajnika, oživljal manj de-lavne podružnice ter ustanavljal po-trebne nove. Slični predlog je posla-tal tudi podružnica Sv. Marjeta na Dravskem polju. Nemci so se oglasili takoj proti predlogu, čes, da bi se s tem zanesla v družbo politika. Konč-no je stavil deželni odbornik R o b i č nekaj posredovalni predlog: »Osred-nji odbor se naprosi, skrbeti za to, da se dobi v pomoč glavnemu tajni-ku in za urejevanje »Gospodarskega glasnika« — ki prinaša sedaj le sla-be prevode nemškega besedila — obeh deželnih jezikov popolnoma zmožen strokovnjak.« Ta predlog je bil sprejet. Predlogi slovenskih po-družnic Videm in St. Lovrenca na Dravskem polju, naj bi družba izda-jala tudi pravila in poslovna poročila v slovenskem jeziku, so bili odklo-njeni, ker je govoril proti njim »za-stopnik slovenskih kmetovalcev«, znani »Štajerčev« kandidat Drobe-nji. Družba je imela lani skoraj 83.000 K prebitka.

— **Zborovanje združnih načel-nikov in predsednikov izpraševalnih komisij za pomočniške preizkušnje**, katere bo delati vajencem rokodel-skih obrtov, se je vršilo večerj po-poldne v mali dvorani »Mestnega do-ma«. Zborovanje je sklical obrtni re-ferent mestnega magistrata g. svet-nik Šešek v ta namen, da v po-drobno pojasni in razloži, kako je po-stopati pri pomočniških preizkuš-njah. Zborovanje je bilo jako dobro obiskano, poleg združnih načelnikov ljubljanskih in predsednikov izpraš-ovalnih komisij so se udeležili tega sestanka gg.: dr. Blodig, ravnatelj Šubic in dr. Windischer. Po nagovo-ru gospoda svetnika Šeška se je raz-motril vsa vprašanja, ki utegnejo nastati pri teh preizkušnjah.

— **Za deželnega glavarja kranj-skega** je imenovan dvorni svetnik Frane Šuklje, za njegovega na-mestnika pa veleposestnik Leopold pl. Lichtenberg.

— **Imenovanje pri pošti**. Poštni upravitelj v Ptuj M. Krischan je imenovan za višjega upravitelja.

— **Iz šolske službe**. Učiteljica ga. Ljudmila Pleničar - Kapus v Kropi je zaradi boleznj dobila do-pust in pride na njeno mesto kot su-plentinja gđe. Franciška Bedenk iz Srednje vasi v Bohinju.

— **Iz gledališke pisarne**. Nocoj (par) se vpisori zadnjič v sezoni Minhejmerjeva velika opera »Ma-z-e-pa«. To je obenem zadnja operna predstava v sezoni. — Jutri, v sredo, popoldne (nepar) se vpisori na ko-rist dramskemu osobju kot mladinska in ljudska predstava ob znižanih ce-nah priljubljena pravljica »P e p e l -k a«. Dramsko osobje je nastopilo letos v 48 predstavah ter podalo v kratkem času šestih mesecev e n o - i n d v a j s e t v Ljubljani še ne vpisorižen premijer, med njimi mnogo takih, da se z njimi morejo ponašati tudi največji odri. Dramsko osobje je, dasi maloštevilno, častno rešilo svojo težko nalogo in je bres-dvomno zaslužilo od strani publike in časopisja priznanje, katero se mu je iskalovalo, zasluži pa tudi, da je občinstvo o priliki njegove benefične predstave odlikuje s prav mnogo-brojnimi posetom.

— **Gospa Danilova se v četrtak poslovila od ljubljanskega gledali-**

škega občinstva. Sprejela je namreč angažma pri slovenskem gledališču v Trstu. Z njo izgubi ljubljansko ob-činstvo eno prvih svojih moči, ki je bila glavna opora slovenske drame od nje prvega početka. Dolžnost slo-venškega občinstva je, da iskaše od-hajajoči umetnici svoje simpatije s številno udeležbo pri pri predstavi prihodnji četrtak. Igrala se bo izvirna drama »Velika laž«.

— **Koncert Dmitrija Slavjan-skega**. Barbarska Rusija, tako se je še nedavno tega kaj rada označevala v kulturnem svetu mogočna slovan-ska država na vstoku ob Volgi. Ti glasovi so sedaj utihnili in svet se je navadil zreti v Rusiji državo s staro-davno, še ne izopano kulturo, ki je polklicana, da česvi s svojimi še spe-dimi ogromnimi kulturnimi zakladi zapadni svet in mu vlje novih sil. Ruski pisatelji, pesniki in učenjaki so z močjo svojega duha osvojili ves kulturni svet in ga prilisili k uvaževanju, da, k obudovanju ruskih or-svetnih pridobitev in stremeljenj. Dan-danes so ruski pisatelji prvi na svetu in imena kakor Tolstoj, Gorki, Do-stojevski in dolga vrsta drugih jim enakovrednih piscev uživajo svetovno slavo. Do približno pred dvajsetimi leti je bila ruska pesem terra incog-nita izven mej prostrane ruske države. Takrat se je pojavil Dmitrij Slavjan-ski s svojim zborom na zapadu. Svet se je zavzel in strme spraševal, od-kod ta sveža, ta doela nova umet-nost? Duša ruskega naroda, javlja-joča se v mehkih, tugepolnih akordih narodnih pesmi, se nam je odkrila v najintimnejših njenih utripih in pesem ruska je zaslovela od severa do juga, od vstoka do zapada. Pred dolgimi dvajsetimi leti je bilo, ko je Dmitrij Slavjanski prvič nastopil svojo zmo-gosno pot po zapadni Evropi, da jo seznanj z rusko pesmijo, sedaj je na svoji zadnji turneji, da se poslovi od občinstva, ki mu je pred dolgimi desetletji odkril prvič čarobne zaklade ruske glasbe. Svočinj koncert v »Unionu« je torej veljal slovesu. Grobna tišina je zavladala v dvo-rani, ko se je odgrnil zastor in so stopili na oder pevci in pevke v bo-gatih, pestrobarvnih narodnih nošah. Ko pa se je pojavil na odru starina Dmitrij Slavjanski, ga je občinstvo pozdravilo z viharim aplavzom in poklonjen mu je bil velik lovorov venec s trobojnimi narodnimi trakovi. Aplavz se je šele polegel, ko je Dmitrij dvignil roko in jel recitirati balado o velikanu Dobrinji Nikitiču. Zdelo se nam je, kakor da bi bili v cerkvi in kakor da bi slišali recitirati stare obredne pesmi, iz katerih veje mehka melanholija. Tenor Dmitrija Slavjanskega je še vedno dokaj jak in blagodoneč, zveni turobno in mehko, kar provzroča, da vpliva dasi ni več tako mladniško svež kakor nekdanj, z neodoljivo silo na človeka. Vihar aplavza je zagrmel po dvorani, ko se izzveneli zadnji akordi pre-krasne balade, in ponavljal se kon-cem vsake točke. Vrhunec pa je do-segel, ko je Margita Slavjanska za-pela s spremljevanjem zhora našo domačo »Luna sije«. Ruski način iz-govora slovenskih besed je imel nekaj pikantnega na sebi in ni nimalo ško-dil splošnemu ugodnemu vtisku. Iz-med točk, ki so občinstvu najbolj ugajale in mu najbolj imponirale, je brez dvoma veličastni cerkveni zbor »Gospodi pomiluj«. V tej pesmi, ki je menda ena najkrasnejših med ru-skimi po svoji lepoti slovesimi cerkvenimi pesmimi, je prišel do popolne veljave ves pevski material, s kate-rim razpolaga Slavjanskega vokalna kapela. Divili smo se srebrnim deškim glasovom, občudovali smo zvonke, sveže soprane in alte, naravnost oča-rani pa smo bili ob fenomenalni mogočnosti globokih basov, katerim je pač težko najti primere. A s čimer se zbor najbolj odlikuje, je fino nian-siranje, delikatno markiranje posam-nih glasov in dovršeno, do zadnjih točk umetniško izvedeno predvanje, ki ustvarja vtisk harmonične celote, v kateri izginja vse, kar bi sicer opa-zila stroga kritika. Koncert je zaklju-čila divna broderska pesem »Ej uh-nem«, kateri je baš Slavjanski pripo-mogel do svetovne slave. Na navdu-šeni aplavz, ki ga je izvala ta pesem, ki je pač še ni noben pevski zbor nikoli tako nedosežno lepo pel kakor zbor Dmitrija Slavjanskega, je ves en-semble zapel še himno »Liepa naša domovina«, poslovlivl se z njo za vedno od slovenskega občinstva. —

— **Koncert Dmitrija Slavjanskega** je nam nudil izreden umetniški in glasbeni užitek, a ta užitek bi bil še popol-nejši, ako bi se bil poskrbelo za tekst na sporedu se nahajajočih pesmi.

— **Za družbo sv. Cirila in Me-toda** je nabrala gosipca Milka Me-denova pri družbi naprednjakov v gostilni g. Iv. Strgulca v Begunjah pri Cerknici 12 K. Hvala nabiralki, hvala darovalcem!

— **Slavno občinstvo** se enkrat opozarjamo na jutrišnjo vpisovitev družinskega večera »Slovenskega obrtniškega društva«, ki se bode vršila v Sokolovi dvorani »Narodnega

doma«. V pojasnilo naj služi, da se posebnih vabil ni razpošiljalo, ter se tem potom še enkrat vabi vse obrt-nike s družinami, prijatelje obrtni-škega stanu in vse drugo meščanstvo k mnogobrojni udeležbi. Za dober spored je vsestransko skrbljeno in odbor si je v zavesti, da se bode ob-činstvo ob zvokih društvene godbe in krasnem pevskem zboru pevskega društva »Slavec«, kakor pri izbor-nem izvajanju varijetnega sposeda go-spoda F r a n a p l. S l a d o v i č a , prav dobro zabavalo.

— **Javno predavanje** priredi g. A. Chráska od četrtka do nedelje (26. do 29. marca), vsak večer ob 8. uri v dvorani »pri Malibu« (Hotel Stadt Wien). G. Šembat Bagdasarianz, Ar-menec iz južne Rusije, bo (nemški) pripovedoval svoje izpreobrnjenje in trpljenje. Vstop je vsakomur prost.

— **Iz šiške**. »Sokol« je priredil minolo nedeljo zabavni večer pri »Kankrtu«. Namen se je izborni ob-nesel. S to prirredbo se je storil lep korak naprej. Veselica ni bila na-vadna, marveč izredna. Nastopil je odlični kvartet. Gospodje M a t j a n , S t e g n a r , Z a v r š a n in Š e b e -nik so prednašli 5—6 pesem in po-dali izreden užitek vsakemu, ki ima uho, srce in čut za lepo petje! — Enodejanska igra »Napoleonov sa-movar« (spisal Rado Murnik) je fi-nejša burka in hvaležna, ako se do-bro priuči in gladko vrši. Predstava je bila več kot dobra v splošnem. Nastop posameznih oseb pa celo iz-vrsten. Produkcije g. pl. Sladoviča rangirajo v neko stroko umetnosti, ki se goji sicer le v velikih mestih v takozvanih »kabaretihi«. Kupleti in produkcije tega muzikalnega gospoda so vzbujale obče občudovanje. Glasno zaslužen pohvalo je delil z gospi-co Peršlovo kot spretno spremljevalko na klavirju. Sviranje tamburaškega kluba »Šiška«, divno lepi čvetero-spevi, igra in produkcije g. pl. Sla-doviča, vse to je vzpodbujalo občinstvo k živahni udeležbi pri srečlovu in veseli prosti zabavi, ki za mnoge dolgo, dolgo ni imela konca. — Go-stilničar Tonih je, kakor vedno, prav dobro skrbel za telesne potrebe svo-jih obilnih gostov. »Sokol«: Naprej! Nazaj ne korak!

— **Pasji kontumac v ljubljanski okolič** in sicer v občinah St. Vid, Črnuče in Šmartno je odpravljen.

— **O domžalski pošti** smo pisali pred kratkim vsled pritožb od raz-nih strani, da »Slov. Naroda« naroč-niki ne dobe pravočasno v roke. Po-štni urad nam javlja, da ni res, da bi naš list kdaj zaostal na ondnotni pošti, ker se ves list pobere že zve-čer od vseh strank na pošti in se sploh ne dostavlja.

— **Otroka ni hotel krstiti**. 18. t. m. so prinesli k župnemu upravitelju Brajcu v Soro krstiti otroka go-stača Osredkarja iz Osolnika. Braje pa ni hotel otroka krstiti, ker je bil za botra posestnik Janez Krek, kate-remu je zelo gorak. »Naj bo boter organist«, je dejal Brajce, »Krek je pa lahko za pričo.« Krek je zahteval, če da organist otrokovim staršem toliko, kolikor bi on dal ter tudi na-vedel koliko, potem naj pa le bo organist za botra. Ker ta tega ni obljubil, nesli so otroka nekrščenega domov. Otrokov oče je zahteval, da mora biti Krek boter njegovega otroka, zato sta šla s Krekom drugo jutro k škofu. Tega nista dobila doma, pač pa jima je izročil njegov namestnik pismeno naročilo, da mora Brajce krstiti otroka. Ko so popoldne zopet prinesli otroka h krstu, se je Brajce v družbi Svoločaka in znanega Golarja dobro gostil v farovžu. Bil je njegov god. Zdalj iti otroka krstit? Ne! In Brajce ga zopet ni hotel krstiti, tako da so ga morali »juda« nesti nekrščenega poldrugo uro daleč domov. Takih kapric bo treba Brajca enkrat za vselej odvdati! Če je Brajce postavljen za dušnega pastirja v Sori, naj to svojo službo, za katero je lepo plačan, tudi izvršuje, ne pa da dela s svojimi prismođarjimi ljudem ne-potrebna pota in sitnosti. Svoločak se je pri Brajcu tako dobro gostil, da zdaj že tri dni leži. Ali je bila tudi učiteljica navzoča pri tisti go-stitvi, se ne ve, spodobilo bi se pa bilo, da bi bila, saj ima več besede v šoli, kakor pa vodja Pianeki.

— **Gorenjski čebelarji** se sestanejo jutri popoldne v Podnartu pri županu, na Tabru in v Podbrzju pri Pavlinu, kamor se vabijo prijatelji čebelar-stva.

— **Podružnice sv. Cirila in Me-toda za Bled in okolice** občini zbor bo v sredo, dne 25. marca ob 5. po-poldne pri J. Peternelu v hotelu »Triglav«. Ob 7. svečer bo ravnotam v korist podružnice koncert ljublan-skega seksteta na lok.

— **Poznanje vredno**. Piše se nam: Komu niso znane skrajno na-pete rammer šentlovske fare. Vsaka beseda za spravo, vse prigo-varjanje za mir v fari je valed mo-gočnega Oblaka splayalo po vodi. A kolikor bolj se netijo strasti, kolikor bolj se seje prepri in sovraštvo, to-liko temejse se združuje napredna

stranka. V vsaki sili, v vsaki nesreči, ji je geslo: »Svoji k svojim« sveto, a ne samo v besedah, ampak tudi v dejanju. Antona Kmata iz Krnine, odločnega pristaša napredne stranke je zadela nesreča, da mu je poginila edina krava. Razen hiše nikakega premoženja, veliko nedoraslih otrok, vsakdo si lahko misli, da je bil to zanj udarec, ki se je dal nadomestiti le po milodarih. In res, g. Josip Ko-leno iz St. Lovrenca ni trkal zaman na vrata usmiljenih sro in nabral zanj med pristaši napredne stranke do 180 K. Gotovo lepa vsota, a ne iz klerikalnih rok, pač pa od tistih faranov, ki jih severo-zahodni kot najbolj pisano gleda in smatra za ne-kak izmeček človeškega rodu. Čast vam! Karste si pritrgali, niste nesli v nenasnito, nik-dar polno mavho župnika Oblaka, darovali ste revežu in s tem pokazali hvalevreden čin človekoljubja. Bodi na tem mestu izrečena vsem darovalcem naj-iskrenejša zahvala, osobito pa obitelji Šlajpachovi na Veliki Loki.

— **Društvo državnih pomožnih uradnikov za okrožje Rudolfovo** je dne 22. t. m. odposlalo dolenjskim državnim poslancem gg. knezu K. Auerspergu, Franu Šuk-ljeju, dr. J. Hočevarju, Franu Povšetju in Franu Jak-liču spomenico od odseka zveze društev pis. oficijantov na Dunaju, izročeno vojnomu ministru dne 26. fe-bruarja upajoč, da v sedanjji seziji državnega zbora — v jubilejnem letu cesarjem — njih upravičene za-hteve potom postave uredre, da se ustanovi XII. činovni razred.

— **II. roditeljski sestanek v št. Jerneju** bo v nedeljo, 29. sušca, popoldne po cerkvenem opravilu v »Cesar Franc Jožefovi šoli«. Spored: 1. Okrožni zdravnik dr. Črešarčič Ko-stanjevica: »Nekaj o nalezljivih boleznih.« 2. Fr. Zagorc, učitelj: »Potovanje v Pariz.« 3. Karel Trost, nadučitelj: »Napoleonove vojske.«

— **Otrok je zgorel**. 17. t. m. sta šla posestnik J o z e f H r o v a t in njegova žena na semenj v bližnji »žemberk ter pustila doma štiri majhne otroke brez vsakega nadzor-stva. Ta čas je šletna Anica šla od doma v domači vinograd, kjer je oče preje zažgal dračje in pri nepogaše-nem ognju dobila take opekline po životu, da je umrla drugi dan.

— **Zadruga svobodnih rokodel-skih in dopuščenih obrtnikov v Mokronogu** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 29. sušca t. l., ob 3. uri popoldne v gostilniških pro-storih gospoda Ivana Deua.

— **Nova podružnica Ciril-Meto-dove družbe** se je ustanovila za Metliko in okolico. Naj bi delovala uspešno in vstrajno v blagor sloven-ski mladini v obmejnih krajih slo-venške domovine.

— **Iz Pivke so potegnili mrtvega J o z e f a Č i č a** iz Landola pri Se-nožcah. Pogrešali so ga že od 3. decembra, ko je bil na semnju v Postojni. S semnja je šel Čiž precej pijan domov in v pijanosti padel v vodo.

— **Iz Radeč pri Zidanem mostu** se nam piše dne 21. marca t. l.: Ob-rok za popolnitev razpisanege mesta nadučitelja in šolskega vodje v Zi-danem mostu — ta razpis je bil že drugi! — je potekel. — Zglasilo se je, kakor slišimo, do 30 kompe-tenantov, med temi kakih pet nemčur-jev in pedagoških ničel a la — Čme-rešek. Radovedni smo, kako se bode vedla vrhovna šolska oblast ob po-polnitvi te službe! Bode li obvelj-ljali sposobnost in vrednost prosilec-ali pa bode zmaga'o — politično strankarstvo? — Glede te kompe-tenčne zadeve ima krajni šolski svet v Zidanem mostu v ponedeljek, dne 23. t. m. sejo. Ta korporacija je z večine nemčurska in njen načelnik je hud Nemeč. Ta mož se je v svoji dovtetnosti baje izrazil, da sedanji intermistični šolski vodja nima pravice ob tej seji glasovati. Če to ob-velja, — pri znanem nemčurškem te-rorizmu je vse mogoče! — potem je ves tozadevni sklep sploh neveljaven in krajnemu šols-kega svetu nadrejena šolska oblast ga mora sistirati! Šolski vodja je namreč — če je tudi le za-časen — po zakonu polnopraven član krajnega šolskega sveta. — Vede-remo!

— **Romarjev k Sv. Jožefu pri Celju**, tako se nam piše iz celjske okolice, letos na Jožefovo ni bilo kaj dosti, čemur je bilo pač nekaj krivo neugodno vreme. Sicer pa opazujemo že nekaj let, da se število ljudi, ki prihajajo k misijonskim pridigam k Sv. Jožefu, od leta do leta krči. Kar je mladih ljudi obojega spola, itak ne pride v namen spokorenja in mo-litve, marveč tem je, »andoht« le pre-tveza za druge namene. Zato so pa Jožefinarji še lahko dolgo brez skrbi, frekventantov jim ob njih »misijon-akem« delu ne bode primanjlovalo; če pa bode »kšeft« tudi po tem: to pa je drugo vprašanje.

Komisar Breschar, ki vodi posle okrajnega zastopa celjskega, nalaga denar, ki ga plačajo slovenske občine za jubilejne namene, v celjsko nemško hranilnico. Z ozirom na to, da imajo v Celju pet slovenskih denarnih zavodov, je navedeno ravnanje komisarja Brescharja skrajno izživljanje našega ljudstva in je zoper imenovano dejanje odločno protestirali.

V slovenske roke je prišla Weissova hiša na Grabnu v Celju. Kupila jo je gospa Simoniškova.

Konec žganjarja. V Trbeževcih v Slov. Goricah je utonil Juri Trstenjak, ki se je napil čez mero žganja in padel v jarek, napolnjen z vodo.

Utonil je v Razgoru pri Črešnjicah v slovenjebistriškem okraju delavec Antona Robina. Najbrže je pijan zabredel v vodo.

Uboj. V Gradčah pri Gor. Beli na Koroskem so se spili slovenski delavci pri gradnji železnice z nemškimi tesarji zaradi kantinske natakarice. V prepiru je 22letni Kaučič, doma iz Kranjske, zabodel z nožem v srce 26letnega tesarja Schwingenschlägla. Kaučič trdovratno trdi.

Požar. Na Vrhovlju v Brdih na Goriškem je uničil požar hišo Štefana Mavriča. Vrli Vrhovci so pod vodstvom podžupana g. A. Bavdaža pridno gasili ter omejili požar, da se ni razširil na sosedna poslopja.

Pešpolk štev. 47. baron Beck v Gorici je obhajal včeraj na slovesen način 60letnico sloveče bitke pri Navari v Italiji.

Kap je zadela v Trstu 58letno Lucijo Bole, ki je bila takoj mrtva.

Z vagona je padel v Trstu 19letni železniški delavec Ivan Trobec in se zelo nevarno pobil.

Nesreča. Na mornarja Antona Mezgeca je na parniku »Alice« v Trstu zadela težek železen drog, da se je nezavesten zgrudil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Oj ta nežni spoli! Čevljarja Karla Uršiča v Trstu je njegova žena tako pretepla, da je moral poiskati si zdravniške pomoči.

Tuji v Opatiji. Opatijo je obiskalo od 1. septembra 1907 do 15. marca 1908 14.496 oseb, od 12. do 15. marca 1908 jih je prišlo 728, a 15. marca 1908 je bilo v Opatiji nastanjenih 4118 gostov.

Resno svarilo. Avstrijsko-ogrsko pomožno društvo v Ahenu razpoložila sledečo okrožnico: »Neki D. Noble Rowan iz Irvingtona on Hudson N. Y. poskuša baje izselnike, ki imajo nekaj svojega premoženja, izvesti v Texas, kjer naj bi se pečali s pridolovanjem bombaža. V njegovi družbi je tudi neki Fred Opp, ki nastopa kot zastopnik »Pet milijonskega kluba« iz Houtsona. Tako nabirane izselnike izve zelo sumljivo in je treba občinstvu posebne pozornosti, da ne zabrede v škodo in nesrečo«.

Raztrgani bankovci. Iz Reke poročajo: Pred dvema leti je pustil neki Bolgar v tukajšnjem hotelu »Evropa« okoli 200 lističev, ki so bili slični bankovcem. Lastnik je mislil, da so ti papirji brez vrednosti, ter jih je nekaj dal otrokom, ki so jih raztrgali, nekaj jih je pa dal gostom. Teh dni je bilo splošno iznenadenje, ko je banka izplačala 40 kron na neki tak listič, ki ga je jej eden gostov hotel slučajno pokazati. Bili so to komadi po 50 frankov bolgarskega denarja.

Roparski napadi. Pred porotnim sodiščem na Reki bo stal ne dni delavec Marko Rogolič, ki je obdolžen, da je izvršil dva roparska napada v reškem teritoriju in ki je en napad priznal. Rogolič so tudi dolžili, da je bil soudeležen pri roparskem umoru na oddelkovodjo Matijo Čedolina pri Vrhniki. Kakor smo v soboto poročali, je pri tukajšnjem delnem sodišču zaprt Štefan Samarčič, ki je priznal, da je umoril Čedolina. Samarčič je povedal, da Rogolič ni udeležen pri tem napadu, zato se tudi temu ne bo zagovarjati glede tega zločina. Soudeleženec Samarčičev je Anton Sprajc, ki je zaprt v Gopšpiu na Hrvaškem.

Maščevati se je hotel. Na Reki je napadel delavca Ivan Kalamarkovič delavskega nadzornika Otokarja Hirscha, ker ga je pred kratkim odpustil iz službe. Hirsch je pa na nasprotnika ustrelil in ga zadela v trebuh.

Neprevidež. Mizar Feliks Padovan se je peljal z izvoščkom iz Tržiča na Primorskem. Med vožnjo je hotel vozniku nekaj povedati in butnil skozi okno ter razbil šipo in si obrazil glavo, da je moral v bolnico.

Bolgarski naučni minister na umetniški razstavi v Zagrebu. Bolgarski umetniki so bili te dni pri naučnem ministru dr. Mušanovu ter ga prosili za državno podporo v svrhu ureditve bolgarskega oddelka na III. jugoslovanski umetniški razstavi v Zagrebu. Minister je obljubil izdatno državno podporo in zagotovil umetnikom, da si bo na vsak način ogledal razstavo v Zagrebu in se bo osebno udeležil slovesne otvoritve III. jugoslovanske umetniške razstave.

Smrten padec. V Zagrebu je padel z odra v četrtem nadstropju polir Ivan Mišak in obležal na mestu mrtev.

Rodbinska drama. V Oseku se je ustrčila žena potnika Teodorja Vaska iz Gradca. Ko se je mož vrnil v sobo, kjer je žena izvršila samomor, pograbil je samokres in se še on ustrčil. Ker se je pa slabo zadel, skočil je k oknu, hotel skočiti na cesto, a so ga še pravočasno potegnili nazaj. Zakonska Vavko sta se pred tem hudo prepirla.

Uzoren stražnik. Stražnik Vladimir Božič v Vukovaru je zahteval od kmeta Bajerja, naj mu da ponarejen denar, da ga spravi v promet. Ker ga ta ni imel in ker je gostilničar Kovačević dejal, da bo stvar naznanil, napadel je Božič krmarja. Pa je slabo naštel. Kovačević ga je premikastil ter mu vzal sabljo in depico. Uzornega stražnika so takoj spravili pod ključ.

Slovenci v Ameriki. — Vlak je povozil v Rock Springsu Andreja Ivca, doma iz Ljubljane, ko se je vračal z lova po železnični progi. — Železniški čuvaj je ustrelil v West Jordanu Matijo Zorana, ki si je hotel na postaji nabrati nekoliko drv in premoga.

Obstreljeni leži v bolnišnici, a ni upanja, da bi ozdravel.

V panorami kosmorama na Dvorskem trgu pod »Narodno kavarno« se nam kaže ta teden najlepši del Bavarske: Berchtesgaden in okolica. To vam je tako romantičen kraj, da jih je malo enakih po svetu. Posebno je omenjati Kraljevo jezero in njegovo obrežje. Slapovi, nebotične gore in sploh kraji so vredni vsakega obiska.

V mednarodni panorami pod Trančo se razkazujejo ta teden razni bogati in zgodovinski sloveči gradovi na Francoskem, nekateri povsem nedotaknjeni, kakršne so zapustile slavne osebe n. pr. Napoleon, cesarica Josipina itd. Nadalje si ogledamo vse znamenitosti iz zgodovine slavne mesta Orleansa z nedosežno stolnico in spomeniki rojakinje, device d' Arc. Francoska morskna nabrežja imajo vedno privlačno moč, zato pa je tudi v teh morskih kopalščih bujno vrvenje.

Kinematografi Edison na Dunjski cesti nasproti kavarni »Evropa« ima od jutri do vstetega petka sledeči zanimiv spored: Talisman vratarice. (Komično). Zgradba mosta. (Po naravi posneto). Ponarejalec denarja. (Drama). Flegmatičen gospod. V petek sodeluje »Društvena godba« pri predstavah ob 4., 5., 6., 7. in 8. zvečer.

Zaklalo se je mestni klavnicelj ljubljanski od 1. do vstetvi 8. marca t. l. 68 volov, 6 krav, 5 bikov, 1 konj, 129 prašičev, 158 telet, 13 kostrunov in kozlov, 32 kozličev; zaklane živine se je vpeljalo 3krave, 33 telet 6 kozličev ter 103 kg mesa.

»Društvena godba ljubljanska« koncertuje danes popoldne v kinematografu »Edison«, Dunajska cesta, nasproti kavarni »Evropa« in sicer pri predstavah ob 4., 5., 6., 7. in 8. zvečer.

»Društvena godba ljubljanska« koncertuje danes zvečer v »Narodni kavarni«. Začetek ob 9. zvečer. Vstop prost.

Pri ljubljanski policiji bode v kratkem zasesti službo začasnega policijskega stražnika. Vpoštevalo se bode pa le značajne, naobražene reflektante — domačine, kateri imajo veselje in voljo za varnostno službo.

K včerajšnji nedeljski kroniki se nam poroča, da v dotični pekarni pekovski pomočnik Ivan Škulj svoje tovariša Kotnika ni samo po glavi »krenil«, marveč ga je tako udaril, da ga je težko telesno poškodoval in je moral vsled tega v bolnišnico, Škulja so vtaknili pa v zapor.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 39 Hrvatov, 25 jih je šlo v Beljak, 53 Lahov se je odpeljalo pa na Rusko.

Izgubljene in najdene reči. Delavčeva žena Marija Luževčeva je izgubila denarnico, v kateri je imela nekaj čez 5 K denarja. — Služkinja Franciška Rozmanova je izgubila denarnico, v kateri je imela približno 8 K denarja in znamko za 5 vin. — Neki gospod je izgubil koledar, v katerem je imel 5 bankovcev po 20, 2 pa po 10 K. — Izgubljena je nadalje srebrna moška ura s pozlačeno verižico, kakor tudi zlat ženski prstan. Kurjač Martin Toplak je našel v Zeleni jami moško, žepno uro z oklopnjo verižico. — Zasebnica Helena Turkova je našla denarnico z manjšo vsoto denarja.

Drobne novice.

— Štrajk nemških časnikaarjev v nemškem državnem zboru še vedno ni poravnal, ker posl. Gröber, ki je imenoval poročevalce »Saubengel« noče dati popolnega zadoščenja.

— Za nemški »Schulverein« je daroval šlezijski graščak Rohrmann 300.000 K.

— Za razveljavljenje starokatoliškega zakona je izreklo razsodbo kasacijsko sodišče.

— Pri občinskih volitvah na Dunaju v III. volilnem razredu so zmagali v vseh okrajih krščanski socialisti.

— Boj z roparji na vlak. Med Zagrebom in Brodom so v ponočnem vlakcu trije roparji napadli nekega potnika. Na pomoč sta prihitela dva orožnika, ki sta se vozila v sosednjem vozu. Eden roparjev je skočil iz vlaka, drugi je skočil čez most v reko ter izginil v valovih, tretji pa je splezal na streho ter so ga prijeli, ko se je vlak ustavil. Roparji so člani mednarodne roparske družbe.

— Boj med vojniki in policaji je bil zadnje nedelje v Pasavi. Vojaki so naskočili policaje z bajoneti ter tri hudo ranili. Policaji so streljali z revolverji.

— Roparski umor. V neki vasi blizu Landshuta na Bavarskem je neznan ropar vlomil v hišo kmeta Sirtla, prerazal ženi in šestmesečnemu otroku vrat ter odnesel en stari tolar.

— Motorni čoln s 14 osebami se je potopil blizu Lübecka.

— Velika nesreča na morju. Blizu Hakodate na Japonskem se je potopil parnik »Matsumaru«. Kapitani, 43 mož posadke in večina med 244 potnikov so utonili.

— Stroj je uhlil v rudniku v Moravski Ostravi inženirja Schreyerja, ki se je hotel ravno te dni poročiti.

— Zastrupil se je v nekem hotelu v Draždanih državni uradnik Lehmann z ženo in dvema otrokoma.

— Genela Stössla so prepeljali v peterpavlovsko trdnjavo, kjer je dobil celico zraven Nebogatova.

Razne stvari.

* **Vojaška pieteta.** Pri artilerijski bateriji v pruskem mestu P. je umrl nedavno vojak, ki se je odlikoval po svoji marljivosti in rednosti. Baterijski poveljnik je hotel to priliko porabiti za moralni pouk za celo baterijo, zato so se morali udeležiti pogreba vsi vojniki s častniki vred. Ko je duhovnik opravil na grobu molitve, nastopil je stotnik ter govoril sledečo nagrobnico: »Vojaki, ko ga bog ljubi, temu pošilja žalost. In tako žalost je poslal nadme odvzemi mi najboljšega človeka cele baterije. Pokojni je bil reden vojak po cesarskih predpisih; nikoli ni šel iz vojašnice brez dovoljenja, nikoli se ni zakasnil, tako kakor snoči vidva mrčini, ki sta prišla šele po 10. uri. Bil je snažen vojak, obleka in vse drugo je bilo vedno pri njem v redu, a ni bil taka svinja, kakor tamle Majer, ki je prišel k pogrebu z odpeto zaponko in neosnaženimi čevlji. Narednik: Majerju tri dni zopora. To vam naj bo v opomin, vojaki! Amen!«

* **Srbske šole na Turškem.** Na Turškem so srbske šole iz 18. stoletja, a samostanske šole so odkar obstoje samostani. Med letom 1830. do 1860. t. j. začela srbske vstaje, se je število šol zmanjšalo. Bolgari so se znali okoristiti s temi dogodki ter so se začele od takrat ustanjavljati na Turškem bolgarske šole. Do leta 1840. ni bilo v Macedoniji še nobene bolgarske šole. Leta 1858. je bilo na Turškem 40 srbskih in samo 4 bolgarske šole. Do srbsko-turške vojne so imeli Srbi 153 šol na Turškem.

* **Ženski sekundarni zdravniki na Ogrskem.** Na Ogrskem je 18 otroških zavetišč, v katerih je že sedaj nameščenih 5 žensk za sekundarne zdravnice. Minister notranjih del predlaga, naj se na vseh 18 zavodih nastavi za sekundarne zdravnice ženske, češ, da so za to službo sposobnejše kakor moški. Ženski sekundarni zdravniki imajo letne plače 1200 kron, brezplačno elegantno stanovanje s popolno preskrbo ter 18 kron dnevne za vsako službeno potovanje.

* **Ženski kirurg.** Za službo kirurga v broklinski bolnišnici je prosilo 34 moških zdravnikov in 24letna dr. Mary Grawford. Izpraševalna komisija je službo prisodila mladi dami, ki je izvrstno prestala najstrožje ustne in pismene izpite. Odločilo za njo pa je bilo poleg izbornega znanja tudi to, da je večša vsakovrstnih športov, kar je bilo komisiji za dokaz, da je gospodična čvrste telesne konstitucije in močnih živcev, kar je za njen poklic neobhodno potrebno.

* **Ameriške poroke.** Mis Edvina Miriam se je ponudila za glavni dobitek ženišinske loterije. Vsaka srečka je veljala 40 K. Tisti, ki je zadel glavni dobiček, jo je dobil za ženo. Neki živinorejec v Teksasu se je poročil po telefonu. Neki operni pevec v Kaliforniji se je poročil s pevko med odmorom na odru v navzočnosti vseh obiskovalcev gledališča.

Mal Coell je šel z nevesto, pastorm je pričami v opravi potapljačev na dnu morja, kjer se je vršila poroka. Lansko leto sta se v Njujorku mlada zaročenca poročila na vrhu tovarniškega dimnika, ker jima je obljubil tovarnar za to lepo vilo. Tovarni je

bila namreč nenavadna poroka za reklamo.

* **Koliko je vseh zdravnikov na svetu?** Kakor poroča »Record medical« je na celem svetu 228.234 diplomiranih zdravnikov, od teh jih je v Evropi 162.334, ki se razdele po deželah sledeče: Anglija 34.967, Nemčija 22.518, Rusija 21.489, Francija 20.348, Italija 18.345 itd. V večjih nemških mestih pridejo 2—3 zdravniki na vsakih 1000 prebivalcev.

* **Koliko velja Francijo vojna v Maroku?** Sedaj ima Francija v Maroku 5200 pešcev, 1000 konjenikov, 700 topničarjev, 350 pomožnih uradnikov in sanitetnih vojakov, 200 do 300 domačinov in 400 častnikov. Častniki in vojniki imajo zaradi mobilizacije posebno plačo in boljše hrano, za kar znašajo izredni stroški nad 19.000 frankov na dan. Prevoz vojaštva in topov je veljal 60.000 frankov. Ako računamo še porabljenost streljivo, imela je Francija od 1. decembra do 1. februarja le izrednih stroškov 1.570.000 frankov.

* **Rodbinska statistika na Francoskem.** Francoski minister javnih del je ravnokar obelodanil statistiko o rodbinah na Francoskem. Vseh rodbin je 11.315.000, od teh jih je 1.840.710 brez otrok, 2.966.171 rodbin ima le po enega, 2.661.978 rodbin pa po dva otroke. Rodbine z mnogobrojnimi otroki so na Francoskem redke, le 2639 rodbin ima 10 otrok, 1437 rodbin 13, 249 rodbin 15, 34 rodbin 17 in 45 rodbin 18 in več otrok.

* **Parna moč na zemlji.** Kolikor se je statistično moglo dognati, znaša sedanja celokupna izrabljena moč napete vodne pare na zemlji 120 milijonov konjskih sil. Pri tem je vračunan železniški in pomorski promet. O celokupnem delovanju te parne moči si je težko napraviti predčbo.

Profesor Levičnik na tehnični visoki šoli v Draždanih je izračunal gigantsko sposobnost dela pare. Pravi, da je enaka sili, ki bi v eni uri dvignila železno maso 67 cm debelo in en hektar široko, z zemlje 3600 metrov visoko. Da se more razviti tolika para, kolikršna je ljudem potrebna v 300 delavnih dneh, računajoč 10 ur dela na dan, potrebno je, da se v parne stroje na zemlji naloži 7200 milijonov stotov goriva, kar odgovarja vrednosti 5700 milijonov mark. Da se zado-vo- le potrebe današnjih parnih strojev, je potrebno, da se vsak delavni dan preskrbi 120.000 vagonov nato-vorjenih s premogom, ali 36 mil. vagonov premoga na leto. Vsi ti vagoni, nvrščeni po vrsti, sestavili bi tovrni vlak, dolg 400.000 km in ki bi ga bilo mogoče potegniti 10krat okoli zemlje. Stroški za vzdrževanje parnih strojev znašajo po prof. Levičniku na leto 11 milijard mark. Razen parne moči so najvažnejši povzročitelji sile plin in voda. Ali do danes se ti povzročitelji uporabljajo samo v obsegu 5 do 6 milijonov konjskih sil, torej v mnogo manjši meri nego para.

* **Radovedna vprašanja na hudiča** so prepovedana; take »modrosti« uči »Moralna teologija« katoliškega teologa in profesorja Göpferta v Würzburgu. Doslovno se bere v tej »imenitni« knjigi sledeče: »Prepovedano je, predlagati hudiču radovedna vprašanja in bil bi velik greh, spuščati se s satanom v slučaju obsedlosti v daljši pogovor; nasprotno pa je menda le majhen greh, predložiti mu le to ali ono posamezno radovedno vprašanje.« Take gorostasne neumnosti se uče na katoliških fakultetah. V isti knjigi se pa najde tudi lep primer za katoliško moralno: »Včasih je dovoljeno ali pa celo dolžnost, skrivati pravo vero, namreč če gre za to, pridobiti za cerkev ali vero veliko korist, ali pa odvrti od cerkve, od vere ali od sebe veliko nevarnost. Ne more se smatrati za krivično (četudi je nedovoljeno), če pravi kdo, da bi se ognil davku ali carini, da nima časa, če resno trdi, da nima nič davku podvrženega, ali če na vprašanje pravi, da nima ničesar deklarirati. Tudi ne bi bila krivičnost, če bi moral uradnik nadomestiti vsoto, ki manjka, kajti to ima pripisati svoji lastni malomarnosti... Temu se torej po katoliško pravi »morala«!

* **Zakaj so Madžari morali klicati »vivate«?** Na delegacijskem obedu je pripovedoval predsednik ogrske delegacije Barabas v navzočnosti cesarja sledečo zgodbo. Ko je prišel nadvojvoda Albrecht povodom manevrov skozi madžarsko vas, so ga vsačani povsod pozdravljali z »vivate«. Nadvojvoda je vprašal velikega župana: »Zakaj kličejo ljudje »vivate« in ne »eljen«? Župan je odgovoril: »Visokost, ako bi jimpustili klicati »eljen«, bi iz navade pristavili besedo Kossuth.«

* **Vrhunec raztresenosti** je menda dosegel francoski akademik Henri Poincaré. Prišel k tovarišu z neko grošnjo ter se zapletel z njim v razgovor. Ura je potekala, ne da bi gost mislil na odhod. Postajal je pač nemiren, vstajal je in zopet sedal. Nemir mu je naraščal, ko je začel go-

spodar govoriti o nujnih poslih, obiskih itd., a Poincaré je obsedel. Končno je gospodar vstal ter brez ovinkov izjavil: »Zelo žal mi je, da moram zanimivo razpravo prekiniti, toda moj čas je potekel.« Poincaré si je vidno oddahnil ter odgovoril: »Nocem Vas zadrževati, dasi bi mi bilo ljub, ako bi bili ostali moj gost pri večerji.« Poincaré je namreč med razpravo popolnoma pozabil, da je v tujem stanovanju, temu je mislil, da ima obisk v svojem stanovanju.

* **Ženske na Madagaskarju.** Na otoku Madagaskar imajo ženske življenje, kakršno ne pozna vse svet. Mlada ženska, bodisi samica ali omožena, je popolnoma samosvoja ter sme počenjati, kar se ji zljubi. Madagaskarski jezik sploh nima izraza za »devišstvo« in »nedolžnost«. Na teh tropskih otokih so moški že zreli za ženitev z 10. do 12. letom, dekleta pa še prej. V šolah je mnogo »svobodnih zakonov«, skoraj vsak 12letni deček že ima svojo malo ženo, ki se uči z njim vred pisati in brati. Doma mala žena kuha, mož pa donaja potrebne stvari od staršev. Toda ti svobodni zakoni trajajo le kratek čas. Niti mož niti žena nimata pojma o zakonski zvestobi, temu prihaja mlada Madagaskarka iz svobodnega v svobodni zakon. Odide namreč z možem, ki ji bolj ugaja. Šele ko postane mati, postane tudi stanovita v ljubezni, toda skleniti sme tudi zdaj drugi zakon, kadar hoče. Otroci niso pri tem zapreka, temu še celo priporočilo, ker Madagaskarec ima rad ženske z otroki. Otroke vzame za svoje. Nenavadna posebnost je tudi, da ne dobi otrok imena po starših, temu starši po otroku. Ako dobita zakonska otroka, ki mu je n. pr. ime Kato, se imenuje od tega dne oče Idamikato, t. j. Katov oče, a mati Imemikato, t. j. Katova mati. In ime vsakega prihodnjega otroka se privesi na koncu imena.

* **Ameriško šolstvo.** Iz poročila naučnega komisarja Zedinjenih držav za šolsko leto 1905./06. povzamemo, da je obiskovalo vse javne in zasebne šole 18.434.847 učencev, t. j. za 274.372 več kakor prejšnje leto. Po šolah se to število razdeli: 17.231.178 na ljudske šole, 148.564 na vseučilišča in druge visoke šole, 924.399 na srednje šole, 61.769 na strokovne šole in 68.937 na učiteljske. Vrh tega je še obiskovalo 758.666 učencev večerne, obrtne, reformne, indijske šole in otroške vrtee. Šolsko premoženje je znašalo 783.128.140 dolarjev. Skupno se je izdalo 400 milijonov dolarjev za šolstvo, t. j. nad polovico vseh vladnih izdatkov. Od te vsote odpade 307.765.309 dolarjev za ljudsko šolstvo, a za vseučilišča in druge visoke šole 45 milijonov dolarjev. Število šolskih poslopj se je od leta 1870. podvojilo. Leta 1870. je namreč bilo 116.312, leta 1906. pa 257.729 poslopj. Šolsko premoženje se je v tej dobi poesterilo. Izmed 622 visokih šol jih je bilo 158 le za moške, 335 za moške in ženske. Število moških slušateljev je znašalo 97.738, ženskih pa 38.096. Za črnce je bilo leta 1906. 129 visokih šol. Nadalje je bilo v celi državi še 39 šol za slepce, 135 šol za mutce in 41 šol za duševno zaostale otroke.

* **Profesorji matematike** slove za trmaste in raztresene ljudi. Učeni matematik Tomaz Young je učil, da more mož doseči vse, kar hoče. Da to dokaže, je postal plesalec na vrvi. Fourier je tudi v vročem poletju sedel v zakurjeni sobi ter bil oblečen kakor na ledenem severu. Newton je bil tako raztresen, da si je prijel zraven sebe sedečo damo za prst ter si z njim natlačil pipo. Na vratih svoje sobe je napravil za svojo mačko veliko luknjo, zraven pa še tri manjše luknje za mlade mačice.

* **Kako daleč pride kdo v eni sekundi?** Polž preplazi v eni sekundi 0,0015 m, človek 1 m, plavač 1,10 m, vojak v maršu 1,33 m, lahek veter 2 m, konj v teku 4 m, konj v galopu 5,60 m, drsalec na ledu 8 m, oklopni- ca 9,10 m, tovrni vlak 12 m, križarka 12,50 m, poštni parobrod 13 m, torpedovka 15 m, velocineist v diru 15,50 m, splašen konj 27 m, avtomobil 28 m, ekspressni vlak 32 m, zvok 337 m, ciklon 540 m, krogla iz puške 700 m, krogla iz topa 900 m, svetloba 308.000 m, elektrika 440.000 m.

* **Potratnost.** V seji državnega sveta v Carigradu se je odigrala nedavno zelo zanimiva in značilna dogodka. Mlad državni svetnik, ki slovi bolj po raznih športnih nagonih kakor pa po duševni odličnosti, je razpravljal o pomankljivi turški izobrazbi ter zahteval šolske reforme. Tedaj pa se vzdigne njegov sosed rekoče: »Prav lepo je, ljubi M., bogda govoriš o izobrazbi, toda kaj veš ti o tem? Ali si sploh bil kdaj v šoli? Ne. In vkljub temu dobivaš na mesec 9000 K. Zakaj? Ker si efendija.« Potem se je govornik obrnil do drugih članov državnega sveta, pri katerih je bila stvar istotaka, in končno je priznal prostodušno, da tudi sam ni nikoli hodil v šolo, vendar dobiva 2500 K mesečno, samo zato, ker je

ministrov sin. Ponudil se je, da se stavi imenik 150 masno plačanih dostojanstvenikov, ki niso nikoli obiskovali šole, a imajo edino to zaslug, da so sinovi paša, ministrov itd. Potem je samozavestno dostavil: »To je, kar je na Turškem potrebno za karijero, izobrazba je pod sedanjimi razmerami potratna.«

* Ali je solnce trdno telo? Dosedaj so znani rezultati glede tega vprašanja sledeči: Naša atmosfera je požrla toplo ozračje, da se moč solnčnih žarkov dviga od 5500 do 5800 stop. Celzija. V solncu samem ima gorkota moči za 6590° C. Potem, takem je solnce v taki vročini, da bi moralo vsako telo pretvoriti takoj v žareči plin. Zato je videti na solnčni površini vedno množine takih razjarjenih plinov. Tudi jedro solnce je takšna materija.

Književnost.

— »Znanstvena knjižnica«. Poroka se nam, da prične izhajati tekom aprila v založništvu »Omladine« znanstvena knjižnica v mesečnih zvezkih 4—5 pol. Program tega novega podjetja je vrlo zanimiv. Znanstvena knjižnica hoče po možnosti polniti veliko vrzel v slovenski literaturi s tem, da bo prinašala pregledna ali uvodna dela posebno iz polja filozofije, sociologije in politike. Izdajateljji so se postavili na stališče, da mora nuditi znanstvena knjižnica sicer širšim slojem slovenske inteligence pristopno in interesantno, a vendar skozinsko strogo znanstveno vsebino. Zato so posegli predvsem po prevodih del znamenitih učenjakov drugih kulturnih narodov — po znanem češkem Laichterjevem vzoru. Kot prvo delo se nam obljublja slovečega češkega učenjaka prof. Dr. Drljine znamenito delo »Razvoj mišljenja evropskega ljudstva« (Myslenkový vývoj evropského lidstva) — delo, ki je ravno danes v časih mišljenjskega preobrata posebno aktualno. O tej knjigi izpregovorimo še posebej.

— Stališče odvetniških in notarskih uradnikov k zakonski predlogi o službenem razmerju trgovskih uslužbencev in zasebnih uradnikov. — To je naslov brošure, ki jo je izdalo društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani. V brošuri so vsestransko utemeljeni ugovori proti tozadavnemu vladnemu načrtu, ki jih imajo odvetniški in notarski uradniki, a navedeni so tudi pozitivni nasveti, kako naj se naerti spremeni.

— Zemljiška knjiga. V založbi društva »Pravnik« je izšla brošura »Vzglede predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo; dotična kolovina in vpisnina«. Ta brošura je ponatis iz dr. Volčičevega zbornika »Zakoni o javnih knjigah« in velja 1 krono.

— Lovski zakon za Štajersko z dodatkom. Priredil dr. Anton Božič, zagovornik v Celju. Založila zvezna trgovina v Celju. Cena 1 K 20 vin.

Vse tu naznanjene knjige in listi se dobivajo v »Narodni knjigarni« na Jurčičevem trgu št. 3.

Telefonska in brzojavna poročila.

Deželni zbor kranjski.

Dunaj, 24. marca. Današnja uradna »Wiener Zeitung« priobčuje deželni zbor kranjski na dan 28. t. m. Obenem priobčuje imenovanje dvornega svetnika Frana Šukljeja za deželnega glavarja, Leopolda barona Lichtenberga — Janeschitzja pa za njegovega namestnika. Deželni zbor bo imel samo tri seje. Na dnevnem redu teh sej bo konstituiranje deželnega odbora in volitev ustavnega odbora, ki bo imel nalogo razpravljati o volilni reformi. Ta osek bo v permanenti do meseca junija, ko se deželni zbor snide na drugo zasedanje.

Veljavnost na zagrebški univerzi položenih izpitov.

Dunaj, 24. marca. Naučni minister dr. Marchet je danes konferiral s hrvaškimi poslanci dr. Ivčevićem, vitezom Vukovićem in dr. Tresićem — Pavičićem v zadevi veljavnosti na zagrebškem vseučilišču položenih pravnih in modroslovnih izpitov v avstrijski državni polovici.

Posvetovanje čeških agrarnih poslancev.

Praga, 24. marca. Poslanci češke agrarne stranke so imeli danes tu konferenco, ki se je udeležil tudi češki minister-rojak Prašek. Predmet posvetovanja je bilo vprašanje, dali naj češki agrarni poslanci še nadalje podpirajo vlado barona Becka.

Cesarjevo zdravstveno stanje. Dunaj, 24. marca. Cesar je popolnoma okreval. Čil in krepak je sedaj bolj, kakor je bil pred boleznijo.

Vsi znaki prehlajenja so izginili in tudi kašelj je popolnoma ponehal.

Grof Harrach na smrtni postelji.

Dunaj, 24. marca. Bolezen znane českega rodoljuba Jana grofa Harracha se je tako nevarno šušljala, da je vsak trenutek pričakovati katastrofe.

Konference s klerikalnimi poslanci.

Dunaj, 24. marca. Ministrski predsednik baron Beck je danes konferiral s klerikalnimi člani proračunskega odbora. Predmet konference je bilo vprašanje, kako bi se dala klerikalnim dijakom na vseučiliših zagotoviti enakopravnost s svobodomiselnimi korporacijami. V isti stvari je Beck imel tudi konferenco s štajerskim namestnikom grofom Clary — Aldringen.

Proračunski osek.

Dunaj, 24. marca. Proračunski osek je danes nadaljeval razpravo o postavki »vseučilišča«. Govorili so poslanci Schmid, dr. Začek, d'Elvert in dr. Kramar. Dr. Začek je stavil resolucijo glede skorajšnje ustanovitve češkega vseučilišča na Moravskem.

Portugalski kralj zdrav.

Dunaj, 24. marca. Član portugalskega poslanstva je kategorično izjavil, da so vse vesti, kakor da bi bilo treba kralju Manuelu amputirati roko, zlobno izmišljene. Kraljeva rana se je že popolnoma zacelila.

Dr. Srb izstopi iz češkega narodnega kluba.

Praga, 24. marca. Poslanec dr. Srb, bivši praški župan, je na javnem shodu izjavil, da izstopi iz češkega narodnega kluba, ker se ne strinja s politiko klubovega načelnika dr. Kramarja.

Revizija državnoborskega poslovnika na Ogrskem.

Budimpešta, 24. marca. Danes je zbornica glasovala o predlogu poslance Nagryja glede revizije poslovnika. Vsi spreminjalni predlogi, naj se glasovanje odgodi, so bili odklonjeni. Pred glasovanjem je prišlo do ostrega konflikta med predsednikom Justhom in disidenti, ki so kričali, da bodo pri specialni debati predlagali več kot 100 poimenskih glasovanj. Posl. Mezöfy je kričal: »Mi bomo postali izdajalci domovine in se bomo združili z narodnostnimi poslanci, Farkashazy mu je sekundiral s klicem: »Vsi postanemo socialisti!« dr. Lengyel je vpil: »To je nasilstvo, kakršnemu ni primere«. Zbornica je sprejela Nagryjev predlog s 168 proti 27 glasov.

Poslano.*

Na dopis z dne 7. t. m. kjer se je v »Slov. Narodu« povsem stvarno in mirno opisala predpustna veselica tukajšnjega »Sokola«, oglasil se je dne 11. marca dopisnik iz Domžal, ki v skrajno žaljivem tonu napada posamezne odbornike in društveni odbor. Ker se je poslal dopis z dne 7. t. m. v »Slov. Narod« po naročilu odbora, zato je tudi zanj odgovoren odbor, ne pa kateri posameznik.

Štejem si torej v dolžnost, podati naslednjo izjavo: V zadevi kandidature dr. Vladimira Ravniharja omenimo, da se naše mlado društvo ni hotelo siliti v ospredje, dokler niso v tem vprašanju zavzela svojega stališča starejša sokolska društva.

Da se je naš »Sokol« s svojo prreditivno »blamiral«, je bilo rečeno, za kar imamo verodostojno pričjo; nikdar in nikjer pa nismo trdili, da je to govoril dopisnik, zato tudi odločno zavračamo očitanje laži.

Ako zahteva dopisnik, naj bi se pometle iz društvenega odbora smeti, mu povemo, da se je vršil pred nedavnim društveni občni zbor. Tam je bil čas in kraj za to, da bi bil dopisnik povzdignil svoj glas, naj se odstrani morebitni nedostaki v društvu; gotovo bi bilo to častnejše, ko bi bil takrat povedal svoje mnenje iz oči v oči, kakor da danes meče svoje strele na neljubi mu odbor.

Namigavanje, da se je nekdo na dvorišču blamiral, označujemo kot zlobno izmišljotino, na kateri tudi ni trohice resnice.

Pač ni lepo, če se skriva dopisnik pod krinko narodne naprednosti zagotavljajoč, da hoče našemu društvu koristiti, ko pa v dejanju kaže, da bi mu bilo najljubše, ako bi »Sokol« v Domžalah čimprej zapel mrtvaški zvon.

V nadaljnjo časniško ali gostilniško polemiko se društvo ne bode spuščalo, ker v zabavljanju prav rado prepušča dopisniku prvenstvo. Proti vsakovrstnemu žaljenju pa si bo vedel odbor, kakor tudi njega posamni člani poiskati primerne zadoščenje.

Odbor telovadnega društva »Sokol« v Domžalah, dne 19. marca 1908.

Fran Ravnikar, T. Petrovec, t. č. starosta, t. č. tajnik.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Mnogostanska poraba. Gotovo ni do macega zdravlja, katero se dá tako mnogostansko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesti utešilo, ako se namaže s njim, kadar koga trga, kakor to zdravlilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatoj dobro, da se pripravi kopel. Stokletnica K 190. Po postnem povzetju pošilja to zdravlilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrečno MOLL-ov prepart, za znamovah z varnostno namiko in podpisom 6 35-4

Poslano.

O kopališču Krapinske Toplice na Hrvaškem bo dalj brezplačna pojasnila kopališki zdravnik dr. E. Mat 25. in 26. t. m. od 10. do 12. dopoldne v Ljubljani, v hotelu Union. 1055-1

Rogaški nareja apetit, pospešuje prebavljanje in ureja odvajanje. Dobiva se pri firmah M. Kastner in Peter Lassenik v Ljubljani. 812-4

Ljudje so se navadili misliti, da samo stroji in tehniške pridobitve morejo nameščati človeško delo. V veliki meri je to resnično, vendar pa ravno tako blago, ki se rabi v to, more ves način ravnanja preobraziti in prihraniti s tem delo. Minlosov pralni prašek na priliko, ki po drugih deželah že zavzemlje važno mesto med domačimi potrebščinami in ki ga izdeluje firma L. Minlos na Dunaju L. Mollerbastei 3, pridobiva tudi na Avstrijskem korakoma večje vpoštevanje. Seveda je treba vpoštevati naravni odpor iz navade v vseh prizadetih krogih, toda pranje z Minlosovim pralnim praškom, torej brez mila in sode pa prihrani toliko časa, truda in denarja, da zavodi, resnično spretno gospodinje in perice same skrbje, da ga razširjajo.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšo priznana Tanno-chinin tinktura na lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica z navodnom 1 krona. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinel. vin, spojiljalit, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod l. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Rasljeva cesta št. 1 polog novozgrajenega Fran Jožefovega ljub. mosta. 25-12

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. G. Dominik Lušin ml., tu, nabral ob priliki godovanja g. hišne majke Gabrijele Zupančičeve ter njene cenjene hčerke g. Jelice Šimenc po incijativi g. Fr. Zupančiča 808 K.

— G. Al. Vodnik, tu, 10 K, mesto venca na krsto gospe M. Rovšek. — G. Rozi Seliskar, nabrala v veselji družbi pri g. Rusu 170 K. — G. Ana Trstenjak, učiteljica pri Sv. Miklavžu pri Ortožu nabrala v veselji družbi 2 K. — G. Davorin Vrinšek, trg. in gostil. na Rečici pri Bledu 258 K, katere so darovali gostje v gostilni g. I. Zrimca na Bledu z geslom: »Vse za narodo!« — G. Mara Kral v Grahovem pri Cerknici 1007 K, katere je nabrala v veselji družbi pri g. nadučitelju H. Likarju dne 22. marca 1908 za prodane poljube. — Sl. tverka Jos. Vidmar, dežnikar, tu, 5 K, mesto venca na krsto g. Marije Rovškove. — Skupaj 3943 K. — Srčna hvala! — Živeli!

Za bolnega fotografa g. Kotarja. G. Dominik Lušin, ml. tu, nabral ob priliki godovanja g. hišne majke Gabrijele Zupančičeve ter njene cenjene hčerke g. Jelice Šimenc po incijativi g. M. Gherbaza 20 K, od katerih je sl. »Zobrazovalno društvo« za vdomatski okraj podarilo za njega nabrani znesek 226 K. — Srčna Vam hvala! Za učiteljski konvikt. Sl. tverka Jos. Vidmar, dežnikar, tu, 5 K, mesto venca na krsto g. M. Rovškove.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Zahvala.

Slavna tukajšnja posojilnica in hranilnica je blagovolila tukajšnji šolski mladini podariti 25 kron, za kateri dar se podpisani v imenu šolske mladine najpriskrneje zahvaljuje.

Šolsko vodstvo v Domžalah. Kristij Engelman, vodja šole.

Umri so v Ljubljani.

Dne 20. marca: Helena Marinč, kajžarjeva hči. 22 let. Radečkoga cesta 11. Dne 22. marca: Marija Šerik, branjevka. 78 let. Florjanske ulice 17. — Fran Avbar, črevljarjev sin. 2 in pol leta. Strelšiče ul. 15. — Matija Trinkl, delavčev sin. 20 let. Radečkoga cesta 11. — Ivana Alojzija Mehl, usmiljenka. 72 let. Poljanska cesta 32.

Dne 23. marca: Marija Rovšek, fotografova žena. 27 let. Kolodvorske ulice 32.

V deželni bolnici: Dne 19. marca: Ivan Pregelj, dijak. 17 l.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306. Srednji arčni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23. 9. zv.	734.7	3.7	ar. jvzhod	oblačno
24. 7. zj.	735.8	0.8	brezvetr.	jasno
24. 2. pop.	734.9	8.9	ar. jv.	pol. obl.

Srednja včerajšnja temperatura 4.3° mm, norm. 50° mm. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

FRANC JOŽEFOVA GRENK VODA odlična naravna odvajajoče sredstvo

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dan. borze 24. marca 1908.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
42% majska renta	97 50	97 70
42% srebrna renta	99 65	99 85
4% avstr. kronska renta	97 75	97 95
4% zлата	116 55	116 75
4% ogrska kronska renta	93 55	93 75
4% zлата	111 85	112 05
4% posojilo dež. Kranjske	97 75	97 95
4% posojilo mesta Spiljet	100 10	101 10
4% posojilo Zadar	99 10	100 10
4% bos. herc. železniško posojilo 1902	98 70	99 70
4% češka dež. banka k. o.	99 50	100 50
4% zast. pisma gal. dež.	97 95	98 15
4% hipotečne banke	99 50	100 50
4% pešt. kom. k. s. z	102 75	103 75
4% 10% pr.	102 75	103 75
4% zast. pisma Innerst. hranilnice	98 50	99 50
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98 25	99 25
4% z. pis. ogr. hip. ban.	99 25	100 25
4% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	98 50	99 50
4% obl. češke ind. banke	99 75	100 75
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 90	—
1% prior. dolenskih žel.	98 75	99 75
3% prior. juž. žel. kup. 1/2%	297 25	299 25
4% avstr. pos. za žel. p. o.	99 10	100 10

Srečke od 1. 1860%	150 60	151 60
od 1. 1864	261 75	265 75
tziske	149 —	153 —
zem. kred. I. emisije	272 75	278 75
II.	270 —	276 —
ogrške hip. banke	247 50	253 50
srbske a frs. 100 —	101 —	107 —
trške	188 70	189 70
Srečke	21 35	23 35
Kreditne	451 50	461 50
banke	111 —	—
Krakovske	116 —	122 —
Ljubljanske	63 50	69 50
Trst. dež. križa	50 60	54 60
Ogr.	28 10	30 10
Rudolfske	68 —	72 —
Schubertke	110 —	—
Dražinske kom.	504 —	514 —

južne železnice	142 75	143 75
Dražinske železnice	674 —	675 —
Avstr. ogrske bančne deln.	1719 —	1729 —
Avstr. kreditne banke	643 25	644 25
Unjarske	772 —	773 —
Zimovanske	240 —	243 —
Pravoslavne v Mostu (Brüx)	731 50	732 —
Avstrijske mostar	677 50	678 50
Avstrijske ind. dr.	2694 —	2704 —
W. v. Mostar	565 50	566 50
Trnavske prem. družbe	274 —	278 —
Avstr. orožne tovr. družbe	556 —	562 —
Češke skladne družbe	167 —	170 —

1. kl. celina	11 35	11 38
2. kl. franki	19 07	19 10
3. kl. mari	23 48	23 54
4. kl. verigins	24 —	24 06
Muče	117 70	117 90
Bankovci	95 70	95 90
Novot	2 50	2 51
Dolarji	4 84	5 —

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 24. marca 1908.

Termin			
Pšenica za april	za 50 kg	K 11 76	
Pšenica za oktober	za 50 kg	K 9 87	
Rž za april	za 50 kg	K 10 54	
Koruzna za maj 1908	za 50 kg	K 6 68	
Oves za april	za 50 kg	K 7 65	

Efektiv. 5 v višje.

Lep črn pes

za stražo ali za šport, 6 mesecev star, se proda v Kolodvorskih ulicah šte. 7. 1069

Trgovski pomočnik

23 let star, vojaščine prost, izurjen v spekerijski stroki, želi službo v mestu ali na deželi.

Naslov pove upravištvu »Slov. Naroda«.

1035-2

Naročila na vsakovrstne ČASNIKE

revije strokovne liste zabavne liste ilustrirane liste humoristične liste modne liste ruske, češke, poljske, srbske, francoske, angleške, italijanske nemške itd. prevzema

Narodna knjigarna

Jurčičev trg šte. 3.

Čez trnje do sreče.

spisal M. Senčar

Izhajajoč v podlistku »Slovenskega Naroda« je ta povest vzbujala največje zanimanje zaradi svojega nad vse interesantnega dejanja.

Snov te povesti je zajeta iz resničnega življenja, povest je spisana po resničnem dogodku in sicer tako, da človek ne more knjige deti iz rok, dokler je ni prečital.

Cena K 120, s pošto 20 v. več.

Dobiva se v

»NARODNI KNJIGARNI«

Jurčičev trg št. 3.

Gosja jajca za valjenje

so naprodaj pri Fr. Bizjanu v Sp. šiški šte. 130. 1065-1

Prodajalec Platz-Agent

manufakturne stroke za Ljubljano in okolico dobi takoj

dober zaslužek

v tovarni pletenin in tkanin Dragotina Erbarja v Ljubljani. 1062-2

Učenca in 2 pomočnika

sprejme takoj Ivan Turšič, sobni slikar v Cerklji pri Raketu.

Hiša št. 15

na Zaloški cesti se iz proste roke proda ali da v najem s kavarni-pko in gostilniško opravo vred.

Pogoji zelo ugodni.

Več pove lastnik na Kongresnem trgu šte. 1. 1064-1

Kontorist

z večletno prakso ter v vseh pisarni-ških poslih izurjen, želi premeniti službo.

Naslov se izve v upravištvu »Slov. Naroda«.

Naznanilo.

Na prihodnjem semaju v Ljubljani

dne 1. aprila 1908

se bo prodajal po ugodni ceni 16 pesti visok, 6 let star, svetlorjav

konj-Figurant

z gigom ter enako konjsko opravo vred. 1071-1

Blagajne,

varne proti požaru in vlomu, »Fox« pisalni stroji, ameriško po- bištvo za pisarnice ceneje nego kjerkoli. — Bečko skladišče blagajna, delničarsko društvo Zagreb, Ilica 22. 3424-72

Preda se lepo

posestvo

s hišo, velikim hlevom in gozdom, pet minut oddaljeno od prijaznega trga na Spodnjem Štajerskem po ugodni ceni.

Ponudbe na naslov: »Ugodna kupčija«, poste restante, Sv. Jurij ob južni železnici.

Iščem 965—5

gostilno

∴ v najem ali v zakup ∴
najrajše na Spodnjem Štajerskem
ali Dolenjskem.

Ponudbe, pod „Spreten gostil-
ničar“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Pravi, pristni
brinovec, borovničar in slivovko
izpošilja po najnižji ceni in v vsaki množini
M. LAVRENCIČ
ganjarna in destilarna v Spodnji Šiški pri Ljubljani 903-3

Vodovodi

kanalizacije, kopališke naprave

Projekti in izvršitev pri domači specialni tvrdki (tehn. zved. mnenja ob poveritvi gradbe zastoni).

Inženir - hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ulice šte. 5. Brzjavlj: Lachnik-Ljubljana.

Sprejema zavarovanja živilnega inženja po najrazvornejših kombinacijah pod take ugodnimi pogoji, da vsaka druga zavarovalnica zlasti je ugodna zavarovanje na dolgi dobi in s manjšimi stroški se vplačilo.

„SLAVIJA“
vzajemne zavarovalna banka v Pragi.
Pos. tedi: 36.242.074/78 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 91.936.999/72 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseh strani slovenskega zavarovanja.
Generalni zastop v Ljubljani, Ljubičeva ulica 12.

Zavaruje poslovanje in promislne posle poslovanja in promet po najnižjih cenah. Škode plačuje takoj in v celoti. Učiva najvišji sloves, hodi posloje. Določuje in določa dodatna tveganja podpora v narodu in občinskem namenu.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.
Izvod iz voznega reda.
Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:
07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.
07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.
05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).

Odhod iz Ljubljane dri. kolodvor:
28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.
05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.
10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.
30 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih v oktobru.)

Odhod v Ljubljano juž. žel.:
05 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta.
34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
15 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic.
32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja Straže Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
36 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel. Jesenic.
50 zvečer. Osebn. vlak iz Prage, Celovca Beljaka (čez Podrožico) Jesenic.
37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel. Jesenic.
50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic.

Odhod v Ljubljano dri. kolodvor:
46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.
09 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.
30 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.
59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih meseca oktobra.)

(Odhodi in dohodi so naznačeni v srednje evropskem času.)

C. kr. ravnanstvo državnih železnic v Trstu.

Gostilna
v Narodnem Domu v Celju
se odda s 1. junijem pod ugodnimi pogoji v ajom. 995-3
Natančnejši pogoji se izvedo pri Posojilnici v Celju, katera sprejema tudi ponudbe do 10. aprila 1908.

NIGRIN
najboljše mazilo za čevlje
daje najlepší blesk in ohranja usnje stanovitno. NIGRIN je z zdravstvenega stališča toplo priporočati, ker NIGRIN usnja tudi ob neprestani rabi ne zapre neprodušno, torej ne zabranjuje izhlapevanja nog. 809-4
Naprodaj povsod.
St. Fernolent, Dunaj, c. in kr. dvor. dobavitelj

Zahtevajte zastoj
in poštnine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih naklajstih, srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav po izvršnih tvermiskih cenah.

Nikljastaromontorka K 3-
Sistem Roskopf patent 4-
Švicarska orig. sist. 5-
Roskopf patent 7-
Registrirana „Adler“ 8-50
Roskopf nikljasta remontoarka na sidro „Luna“ dvojni pokrov 8-50
Srebrna remontoarka „Gloria“ kolesje, prosto 8-40
Srebrna remontoarka dvojni pokrov 12-15
Srebrna oklopna verižica z obročkom na vzmet 15 g teška 2-80
Rus. tula niklj. cil. romont. ura, kolesje Luna, dvojni pokrov 10-50
Budilka 2-90
Kuhinjska ura 3-
Schwarzwaldska ura 2-80
Ura s kukavico 8-50
Za vsako uro šleto pisмено jamstvo. Brez rizika. Zamenja dovoljena, ali denar nazaj.
Prva tvornica za ure v **Mostu Jan Konrad**, c. in kr. dvorni dobavitelj v Mostu št. 635 (Češko). 6 24

Prostovoljna javna dražba.
V skladu z dovolitve c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani se bode prodalo dne 26. marca 1908 ob desetih dopoldne v pisarni Aleksandra Hudovernika, c. kr. notarja kot sod. komisarja v Ljubljani na prostovoljni javni dražbi gospe **Franciški Leban** v Ljubljani lastno posestvo pod vl. št. 237 kat. obč. Petrusko predmestje I. del, obstoječe iz njive parc. šte. 316.
Vzklona cena: 6872 K. Kot vadij je položiti znesek 700 K v roke sodnega komisarja.
Prodajalka si pridrži pravico, v teku 3 dni najvišji ponudek odobriti ali odkloniti.
Na posestvu vključenim upnikom so pridržane njih zastavne pravice brez ozira na izkupilo.
Natančnejši dražbeni pogoji se morejo vpogledovati v pisarni podpisanega sodnega komisarja.
V Ljubljani, dne 21. marca 1908.
Aleksander Hudovernik
c. kr. notar kot sodni komisar.

Priznana kot največja in najcenejša konfekcijska trgovina je

„Angleško skladišče oblek“
v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.

Od izvršnega angleškega blaga, dobavljenega od firme H. G. Porter & Co. Ltd. v Londonu, se naročila po meri najfinije izvršujejo na Dunaju. Pošiljajo na tujbo po poštah izven Ljubljane brez poštnega posredstva.

Delavski red opekarnice
je ravno kar izšel v založbi **NARODNE KNJIGARNE** v Ljubljani.
Sestavljen je točno po določbah veljavnih zakonov in v smislu tozadevnih navodil ministrstva.
Ta delavski red mora biti nabit v vseh opekarnah.
Cena 50 v., s pošto 60 v.

Kavarna MERKUR
vsako sredo, soboto in nedeljo
uso noč odprta.
Preda se tudi **biljard**
lako pripraven za na deželo.
Viktor Izlakar.

Slaven, Slaven, Slaven, Slaven,
ker čuva prtenino.
vse bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.
ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.
ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS PRALNI PRAŠEK
KAKOR EN MOŽ SE GADRŽE MILIONA
Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonijalnim blagom in z milom.
Na debelo pri **L. MINLOS, Dunaj I., Mülkerbastel 3.**

Narodna knjigarna
v Ljubljani, Jurčičev trg šte. 3
priporoča naslednja dela:

Iv. Cankar: Aleš iz Razora.
Ta povest iz narodnega življenja je velozanimiva in spada med najboljša dela tega pisatelja. Broš. K 1-50, vez. K 2-50; po pošti 20 v več.

Ivan Lah: Vaška kronika.
Ta knjiga obsega več izvršnih zgodovinskih povesti iz slovenske preteklosti in sicer iz dobe turških vojak, kmetakih vstaj, reformacije in renesance. Broš. K 1-70, vez. K 2-70, po pošti 2 v več.

Josip Jurčič: Zbrani spisi.
V 11 zvezkih so zbrani najlepši romani in povesti tega znamenitega pisatelja, ki se je s svojimi deli slovenskemu občinstvu tako priljubil, kakor samo malo drugih avtorjev. I. Deseti brat. 2. Juri Kosjak. Spomini starega Slovenca. 3. Domen. Juri Kobila. 4. Tihoapeč. Grad Rojnik. Kloštrski kolinar. 5. Hei mestnega sodnika. Nemški valpet. Sin kmečkega cesarja. 6. Sosedov sin. Moč in pravica. 7. Lepa Vida. Erasmus Tatenbach. 8. Svet in sad. 9. Doktor Zober. 10. Rokovnjači. 11. Tugomer. Veronika Deseniška. 12. Vsa zvezek velja broširan K 1-20, vezan 2 K, po pošti 20 v več.

Dr. Jos. Vošnjak: Zbrani dramatični in pripovedni spisi.
II. Doktor Dragan, drama v petih dejanjih. Broš. 1 K, po pošti 20 v. več.
III. Lepa Vida, drama v petih dejanjih. Broš. 1 K, po pošti 20 v. več.
Dr. Vošnjak ni samo jako priljubljen pripovedovalec, marveč tudi eden najboljših slovenskih dramatikov. Njegovi igri Doktor Dragan in Lepa Vida sta dosegli na odru najvišjo uspeho. Ves čisti dobiček je namenjen dražbi sv. Cirila in Metoda.

Dr. Jos. Vošnjak - Doksov: Pesmi.
V najlepši moški dobi umir Josenko je bil veličasten pesnik, a bil je pri tem skromen slovak, ki zase ni delal reklame. Njegove pesmi, priložene v raznih listih, so razbujale občno pozornost. Po njegovi smrti so bile izdane in je čisti dobiček namenjen množični neposredni razdaji, ki jo je razpisal Josenko. Vsa zvezek velja 3 K, s pošto 20 v. več.

Ljubljanski zvon.
Tega prvega in najodličnejšega slovenskega literarnega časopisa je dobilo še naslednje letnike: 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 in 1907. Vsa letnika velja broširan K 2-20.

Fr. Lipič: Strahovalci dveh kron.
Zgodovinski roman iz dobe velikih bojev med beneško republiko in turškimi cesarstvom, v katerih so igrali hrvaški in slovenski pomorski roparji znamenito vlogo. 2 zvezka. Broš. oba 2 K, po pošti 40 v. več.

Koristka.
Roman iz ljubljanskega gledališkega življenja v polpreteklem času. Broš. 80 v, po pošti 20 v. več.

H. Kirchsteiger: Pod spovednim petatom.
Ta roman iz duhovskega življenja odkriva skrivnosti iz župnišč in duhovskega stanu sploh. Pisatelj je bil sam duhovnik. Dva zvezka. Broš. oba K 4-60, po pošti 4 v. več.

Zbirka znamenitih povesti.
I. **Štiri ruske slike.**
Cena 60 v, s pošto 70 v.
Ta knjižica obsega štiri svetovnoznanih povesti, ki so jih spisal Gorkij, Čehov in Turgenev.

Novi obrtni red.
Slov. izdaja. 1 K, s pošto 1 K 10 v.

Novi vinski zakon,
ki ga mora imeti nabitega v svojih prostorih vsak gostilničar, vsak kavarnar, vsak vinotriec in vsak vinogradnik.
Cena 70 v, s pošto 80 v.

Uzorna pravila
za obrtno sadrugo.
Cena 60 v, s pošto 80 v.

Uzorna pravila
za pomočniške zbornice.
Cena 30 v, s pošto 40 v.

SVETOVNOSLAVNI FERNET-BRANCA

tyrdko FRATELLI BRANCA v MILANU

EDINE IN IZKLUČNE LASTNICE TAJNOSTI O PRIPRAVLJANJU
JE NAJUSPEŠNEJŠA ŽELODOŃA GRENČIOA NA SVETU!
Neutrpljiva v vsaki družini! Dobliva se v Ljubljani pri: J. Buzzo
liniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

Pozor! Čitaj! Pozor! Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, osobito se priporočajo - pri zaprtju in nerednem odvajanju - pehanju, - kongestiji - pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za vzdrževanje dobrega prebavanja.
Delovanje izvrstno, uspeh siguren. Cena je za 10 steklenic 5 krom franko na vsako pošto po povzetju, ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 10 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 200 (Slavonija).

Velikanska pesa

Quedlinburška

ameriški zgodnji grah, ameriški oves Willkomm, Jeruzalemski ječmen, rusko laneno seme iz Rige, centne buče, vsake vrste deteljno, travno in zelenjadno seme, zanesljivo kaljivo se dobliva pri

Petru Lassniku v Ljubljani
nasproti frančiškanske cerkve.

Gričar & Mejač

Zaloga zgotovljenih oblek za gospode in dečke.
Konfekcija za dame in dečke.

Ljubljana
Prešernove ulice št. 9.

Najvišji sadovi
so dosegljivi

Ceres

jedilna mast

je nedosegljiva

po dobrem okusu in stanovitnosti,
nizki ceni in slastnosti. 962-1

Klobuki se sprejemajo v popravilo.

Hiša z vrtom

v mestu, če mogoče z gostilno ter majhnim gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, se želi kupiti. Ponudbe na upravnishvo "Slovenskega Naroda" pod "J. M."

Najboljše srajce

bele in barvaste, za gospode
80 s znamko "labud"

izdelane v lastni šivalnici.
Priporoča jih 934-3

Anton Šarc

Sv. Petra cesta št. 8 v Ljubljani.

Tiskovine

za
odvetnike
in notarje

ima v zalogi

Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Troškovniki à 5 v.
Pooblastila za civilno in
kazensko zastopstvo à . . 5 v.
Notarski akti na na-
vadnem kancelijskem
papirju à 5 v.
na finem dokumentnem
papirju à 15 v.

Singerjevi šivalni stroji

naj se kupujejo samo v naših prodaj-
jalnicah, ki se vse spoznajo po tem-le
kazalu:

Ne dajte se premotiti z oglasi,
ki jim je namen, da bi s tem, da
merijo na ime SINGER spravi v
denar stare ali pa stroje drugega iz-
vora, ker naših šivalnih
strojev ne dajemo prepro-
dajalcem, ampak jih sami
prodajamo občinstvu na-
ravnost. 1026-3

SINGER Co.

delniška družba za šivalne stroje.

Podružnica:

Kočevje, Glavni trg 79.

PATENTE

vseh dežela izposluje in izkorišča

M. GELBHAUS

4877-14

inženir in zapriseženi patentni posrednik na Dunaju

VII. Siebensterngasse 7, nasproti o. kr. patentnemu uradu.

Opozorjam

da sem v svoji parni pralnici in svetlolikalnici uvedel popolno
nov sistem, prevzame se neopranu perilo in se izdeluje kakor
bi bilo novo. — Prevzemajo se srajce, ovratniki, bluze, zastori
in tudi drugo fino perilo. 918 6

Za točno in najboljšo postrežbo jamčim ter prosim za
mnogobrojno udeležbo

Anton Šarc

svetlolikalnica, Holodvorske ulice št. 8.

Gospicam se daje v svetlolikanju pouk. Ujazenke se sprejmejo.

Važno za trgovce in žganjetoče.

Opozorjam p. n. trgovce, žganjetoče kakor tudi gostilničarje na
svojo veliko zalogo esenc, rumove kompozicije, raznovrstnih čajev,
konjakov, malage, Lacrimae Christi finega jamajskega rumu, pristne
slivovke, brinjevca, tropinjevca in pa vseh vrst likerjev.

Ugodno je za vsakega odjemalca, ker razpošiljam vsako mno-
žino po isti ceni kakor trdke iz nemških krajev ter jamčim za najboljši
uspeh vsake esence po priloženem navodilu. Neugajajoče blago sprejem
na svoje stroške nazaj. 8675 16

Za obila naročila se priporočam s spoštovanjem

Avgust Benigar

I. kranjska trgovina s čajem, rumom in esenci.
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3.

A. KUNC

Ljubljana, Dvorski trg 3
(na oglu Židovskih ulic).

Strokovnjaška
postrežba z iz-
bornimi izdelki
po nizkih cenah.

Velika in moderna
zaloga oblek
za gospode, dečke
in otroke. □ □ □

Cene so stalne
in označene na
vsakem : : :
: : : predmetu
8 8 6

: : : Naročila po meri točno in priznana dobro. : : :

Trgovina ustanovljena leta 1852.

Naznanilo!

Zaradi preureditve trgovine sem primoran svojo
bogato zalogo, različnih zlatih, srebrnih, tula, jeklenih,
in nikelnastih žepnih ur za dame in gospode, kakor
tudi veriž, prstanov, uhanov, krasnih stenskih ur
in budilk ter vse v mojo stroko spadajoče predmete

po nizki ceni razpredati.

Tu se nudi p. n. občinstvu ugodna prilika za nakup
bližajočih se velikonočnih in birmanjskih daril.

Staro zlato in srebro kupujem, oziroma vzamem v zameno.
Popravila izvršujem točno in po nizkih cenah.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam vdani

Milko Krapeš

urar in trgovec — zaprisežen sodnijski cenilec.

820-4

Cenike pošiljam na zahtevo poštne prosto.

Jurčičev trg št. 3 (pri železnem mostu).

Jurčičev trg št. 3 (pri železnem mostu).

ŽELEZNATO VINO

lekarnarja

Gabrijela
Piccoli *

v Ljubljani

c. in kr. dvorni zalagatelj
in papežev zalagatelj

izvrstno učinkujoče, ima v sebi železov
preparat, kateri lahko prebavljanje po-
spešuje, priporočljivo je posebno sla-
botnim, na pomanjkanju krvi trpečim
in tudi nervoznim osebam, bledicam
in slabotnim otrokom.

Ena pollitrska stekla. K 2.—. Poštni zavoj
s 3 stekli. K 6'60 franko zaboj in poština.

Naročila se točno iz-
vrše proti povzetju.

Dr. Kopřiva zdravstveni svetnik in
mestni fizik v Ljubljani
je zapisoval okrevajočim in malokrvnim
vedno z najboljšim uspehom železnato
vino lekarnarja Piccolija v Ljubljani.

Dr. S. Sterger c. kr. okrajni zdravnik
v Ljubljani, je v slučajih
bledice in pri okrevajočih otrocih z naj-
boljšim uspehom uporabljal železnato
vino lekarnarja Piccolija v Ljubljani.

Dr. L. Fürber štadni zdravnik v Gorici
zapisoval je osebam, ki
ki so že delj časa bile nerazvorne, železnato
vino lekarnarja Piccolija v Ljubljani in
sicer vedno z najboljšim uspehom.

Dr. F. Geiger praktični zdravnik v Lju-
bljani, dosegel je z želez-
natim vinom lekarnarja Piccolija v Lju-
bljani izvrstne uspehe. 1:45-42

Dr. De Franceschi primarij v bolnišnici
usmiljenih bratov v
Kandiji pri Novem mestu izjavlja, da je z
uspehom železnatoga vina lek. Piccolija
v Ljubljani zelo zadovoljen.